Səs
№ 036 (6477) 25 fevral 2022-ci il. Qiymәti 60 qәpik

Britaniyalı deputatlar: "Azərbaycan xalqı ilə həmrəyik"

9

"Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin indiki formatı ali formatdır"

2

Moskva Bəyannaməsi Ermənistanda REZONANS DOĞURUB

Azərbaycan və Rusiya arasında imzalanan, hər iki ölkənin Prezidentlərinin imzası ilə təsdiq edilən Moskva Bəyannaməsindən sonra işğalçı Ermənistanda bir çoxlarının yuxusu ərşə çəkilib. Hər zaman Rusiyaya arxalanan, bu ölkədən kömək uman, hətta Rusiyanın onlara kömək etməyə borclu olduğunu belə həyasızlıqla iddia edən ermənilərin artıq bu sənədin imzalanmasından sonra kürkünə birə düşüb. İndi ermənilər yaxşı başa düşürlər ki, Azərbaycan və Rusiya arasında müttəfiqlik münasibətləri rəsmi səviyyədə təsdiq edildi, ölkələrin üzərində artıq elə rəsmi şəkildə də öhdəliklər var və ermənilərin bundan sonra...

14

"Xocalı soyqırımı insanlığa qarşı törədilmiş cinayətdir"

10

Ronaldo: "Madridə qayıtmaq həmişə xoşdur"

"Mançester Yunayted"in hücumçusu Kriştiano Ronaldo Çempionlar Liqasının 1/8 final mərhələsinin "Atletiko" ilə səfər oyunundan (1:1) sonra "İnstaqram" hesabından paylaşım edib. Qol.az xəbər verir ki, o, Madrid səfəri ilə bağlı yazıb: "Dünyada "ev" adlandırmağı öyrəndiyim bir neçə şəhərdən biri olan Madridə qayıtmaq həmişə xoşdur. Böyük emosiyalar, oyunçular və oyun...

16

"Müharibə dayanmasa bunun nəticələri çox ağır olacaq"

"Rusiya ilə Ukrayna arasında münaqişə davam edir. Ukrayna öz ərazilərini qorumaq istəyir". Bu fikirləri SiA-ya açıqlamasında politoloq Qabil Hüseynli bildirib. Onun sözlərinə görə, Rusiya işğalçılıq siyasətini davam etdirir: "Ukrayna dövləti və prezidenti Zelenski Rusiyaya qarşı dirənir, mübarizəni davam etdirir. Putin istəyir ki, əraziləri işğal etsin. Ukrayna Rusiyanın hərbi...

14

Xocalı soyqırımı ilə bağlı hazırlıq prosesi

NECƏ HƏYATA KEÇİRİLİR

12

İNSANLIĞIN ÖL(DÜRÜL)DÜYÜ GÜN

15

26 fevral. Bu tarix heç bir sözün ifadə edə bilmədiyi faciəyə şahidlik edən gündür. Bu tarix bəşəriyyətin zamanın sonunadək...

“Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin indiki formatı ali formatdır”

Prezident İlham Əliyev TASS agentliyində Rusiyanın aparıcı KİV-lərinin rəhbərləri ilə görüşüb

Xəbər verildiyi kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasına rəsmi səfəri çərçivəsində fevralın 23-də TASS agentliyində bu ölkənin aparıcı kütləvi informasiya vasitələrinin rəhbərləri ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə birinci xanım Mehriban Əliyeva da iştirak edib.

Görüş iştirakçılarını salamlayan TASS agentliyinin Baş direktoru Sergey Mixaylov dedi: Salam, həmkarlar. Biz sizin hamınızı burada görməyə şadıq. Əlbəttə, pandemiya üzərində qələbə elan edə bilmərik, lakin yavaş-yavaş TASS-ın məşhur ”TASS-ın baş redaktorları klubu”nu bərpa edirik. Ona görə yox ki, biz əlifba sırası ilə ”A” hərfindən başlamağı qərara almışıq, sadəcə, belə alınıb. TASS agentliyinə gəldiyinizə görə çox sağ olun. Cənab Prezident, biz çox şadıq, Siz burada həmişə çox əziz qonaqsınız və 10 il bundan əvvəlki görüş yadımızdadır, Mehriban xanım da burada olmuşdu. Ümumiyyətlə, nisbətən yaxın vaxtlarda, 5-6 il bundan əvvəl. Adətən bizim görüşlər səmimi dostluq şəraitində keçir. İstənilən sualları verə bilərsiniz. Siz nə isə demək istəyirsinizmi?

Prezident İlham Əliyev: Çox sağ olun. Mən Rusiyanın aparıcı media rəhbərləri ilə görüşmək imkanı yaratdığına görə TASS rəhbərliyinə təşəkkür etmək istərdim.

Prezident İlham Əliyev:

“Biz qaz bazarında Rusiya tərəfi ilə iş birliyi qurmağa hazırıq”

Zənnimcə, mənim Rusiyaya rəsmi səfərimin formatı və əlbəttə, xüsusən dünən qarşılıqlı müttəfiqlik münasibətləri haqqında Bəyannamənin imzalanması nəzərə alınmaqla, əsl münasib vaxtdır. Rusiya ilə Azərbaycan arasında çoxsaylı sənədlər imzalanıb - 200-dən artıq. Lakin bu, xüsusi sənəddir, çünki dövlətlərarası münasibətlər qurulmasından 30 il keçdikdən sonra biz müttəfiqlik səviyyəsinə çatmışıq. Əslində, mən deyərdim ki, biz bunu rəsmən təsbit etmişik. Ona görə ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin xarakteri, mənim fikrimcə, uzun illər boyu müttəfiqlərin münasibətlərinin bütün parametrlərinə cavab verirdi. Yəni, bu sənəd təkcə böyük işə yekun vurmaqla qalmayıb, həm də Rusiya ilə Azərbaycanın gələcək qarşılıqlı əlaqələri üçün, müsbət regional inkişaf üçün böyük perspektivlər açır. Bu sənəd imzalanandan heç bir gün keçməmiş mən buradayam. Qeyd edildiyi kimi, mən buraya ilk dəfə gəlməmişəm və bu divarlar mənə doğma olub. Xüsusən TASS-da həmişə mövcud olan sərbəstlik şəraitini, fikir mübadiləsi aparmaq və bəzən rəsmi bəyanatların çərçivəsindən kənarda olan müəyyən məsələləri aydınlaşdırmaq imkanını vurğulamaq istərdim.

Dünən Rusiya Prezidenti və mən rəsmi bəyanatlar verdik. Həmin bəyanatlar Azərbaycan mətbuatında tam şəkildə dərc edilib. Fikrimcə, onlarla tanış olmağa imkanınız olub. Buna görə təkrarçılıq etmək istəməzdim. Zənnimcə, sadəcə, bizim söhbətimiz üçün daha çox vaxt saxlamaq lazımdır. Beləliklə, sizin hamınızı görməyə çox şadam. Sağ olun ki, gəlməyə, vaxtınızı bu görüşə sərf etməyə imkan tapmısınız. Mən bunu çox yüksək qiymətləndirirəm.

Sergey Mixaylov: Buyurun, həmkarlar.

Vladislav Fronin, ”Rossiyskaya qazeta”nın Baş redaktoru: Onda Bəyannaməyə aid birinci sual yaranır. Bəyannamədə 43 bənd var. Siz ümumi sözlərlə ”ümumi səviyyə” deməsək, yeni səviyyə daha konkret olaraq nə deməkdir? Xahiş edirəm izah edin, həqiqətən iqtisadiyyatda, mədəniyyətdə, qarşılıqlı fəaliyyətin digər sahələrində yeni səviyyə nədən ibarətdir? Axı, bizdə neçə illərdir ki, müqavilə mövcuddur. Bəs bu, nə deməkdir, müqavilədən yüksək sənəddirmi?

Prezident İlham Əliyev: Mənim fikrimcə, elədir. Bu, müqavilədən yüksəkdir, ona görə ki, yadımdadırsa müqavilə dostluq, əməkdaşlıq və təhlükəsizlik haqqında idi, lakin o, müttəfiqlər kimi münasibətlərin formatını müəyyən etmirdi. Uzun illər boyu Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətləri mən də, Prezident Putin də strateji tərəfdaşların münasibətləri kimi xarakterizə etmişik. Münasibətlərin indiki formatı ali formatdır. Yəni, bundan yüksək format praktiki olaraq yoxdur. Dövlətlərarası münasibətlərdə bu, belə demək mümkünsə, aysberqin zirvəsidir. Mən tapşırıq vermişəm, Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi Bəyannamənin tam mətnini öz saytında yerləşdirib ki, hər kəs onunla tanış ola bilsin. Mənim dünən qeyd etdiyim kimi, orada 43 bənd var. Əlbəttə, bütün bəndləri şərh etmək həddən artıq vaxt aparar. Bir də ki, buna ehtiyac yoxdur, baxmaq olar. Lakin bu Bəyannamənin adının özü çox şeydən xəbər verir. Bu, artıq dediyim kimi, qarşılıqlı fəaliyyətin səviyyəsinin artırılması üzrə uzun illər boyu aparılmış çox ciddi işin nəticəsi, Rusiya və Azərbaycan nümayəndələrindən ibarət qrupun bir ildən artıq müddətdə, - keçən ilin yanvar ayından, - bu Bəyannamənin mətni üzərində konkret işinin nəticəsidir. Bəyannamə həyat fəaliyyətinin praktiki olaraq bütün sahələrini ehtiva edir. Əlbəttə, bu Bəyannaməni müxtəlif istiqamətlər üzrə konkret sazişlərlə möhkəmlədəcək silsilə sənədlər də işlənib hazırlanma mərhələsindədir.

Onu da deməliyəm ki, Rusiya və Azərbaycan tərəfindən müxtəlif istiqamətlər - ticari-iqtisadi, nəqliyyat, humanitar fəaliyyət və digər istiqamətlər üzrə qəbul edilmiş səkkiz yol xəritəsi reallaşma mərhələsindədir. Yəni, münasibətlər o dərəcədə şaxələndirilib ki, bizim hansı sahələrdə əməkdaşlıq etməyimizi müəyyənləşdirməkdənsə, hansı sahələrdə əməkdaşlıq etmədiyimizi göstərmək və ya söyləmək daha asandır. Əlbəttə, hesab edirəm ki, bizim iki qonşu ölkə üçün bu səviyyəni qarşılıqlı müttəfiqlik səviyyəsi kimi müəyyən etmək böyük nailiyyətdir və əlbəttə, böyük məsuliyyətdir. Biz gələcəkdə də həmişə bu yüksək səviyyəyə uyğun olmalıyıq.

Dmitri Kiselyov, ”Rossiya Seqodnya” Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin baş direktoru: İlham Heydər oğlu, müttəfiqlik münasibətləri bir şəraitdə və bir Rusiya ilə hazırlanıb, lakin dünyada vəziyyətin keyfiyyətcə dəyişdiyi və Rusiyanın da keyfiyyətcə dəyişdiyi məqamda imzalanıb. Biz hamımız nə barədə danışdığımızı bilirik.

Ardı Səh. 3

“Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin indiki formatı ali formatdır”

Prezident İlham Əliyev TASS agentliyində Rusiyanın aparıcı KİV-lərinin rəhbərləri ilə görüşüb

İlham Əliyev:

“Bizdə etnik prinsipə görə ölkəyə girişə qadağa yoxdur”

Əvvəli Səh. 2

Bax, bu dəyişmiş şəraitdə Rusiya ilə müttəfiqlik münasibətləri nə deməkdir? Bu, vəziyyəti - bizim müttəfiqlik münasibətlərimizi nə dərəcədə dəyişir və Siz bu şəraitdə həmin münasibətləri necə açıqlayırsınız?

Prezident İlham Əliyev: Bütün bunlar o qədər yaxın vaxtda baş verib ki, əlbəttə, bunu hələ yenidən dərk etmək lazımdır. Lakin deməliyəm ki, Bəyannamənin mətni bir neçə ay bundan əvvəl hazır idi. Yəni, son mətn hazır idi, sadəcə, prezidentlərin şəxsən görüşməsi lazım idi. Əlbəttə, pandemiya ilə bağlı bütün məhdudiyyətlər və prezidentlərin iş qrafiki nəzərə alınmaqla. Hələ mənim Moskvaya bundan əvvəlki səfərim zamanı - noyabrın axırlarında razılıq əldə edilmişdi ki, bu görüş cari ilin əvvəlində olacaq. Hətta Rusiya tərəfi görüşün tarixini də təklif etmişdi. Təklif edilən tarix imzalanma günündən təqribən 20 gün əvvəl idi və biz həmin təklifi qəbul etmişdik. Təbii ki, mən bu tarixi təshih etmək imkanını heç nəzərdən keçirməmişdim, ona görə ki, haqqında sizin dediyiniz hadisələr ayın 21-də, mən təyyarə ilə buraya uçanda baş verdi. Hətta mən hələ Bakıda olsaydım belə, buraya uçub gələrdim. Buna görə də bizim münasibətlərimizdə heç nə dəyişməyib və dəyişməməlidir. Biz bundan sonra da Bəyannamədə əks olunmuş və uzun illər boyu işlədiyimiz istiqamətlərdə çalışacağıq. Biz uzun illər boyu beynəlxalq arenada həmişə bir-birimizi dəstəkləyirik. Saxta təvazökarlıq olmasın, deyə bilərəm ki, bu yolun əsasını mən qoymuşam, AŞPA-da Azərbaycan parlamenti nümayəndə heyətinin sədri olarkən. Biz oraya seçiləndə bizim təşəbbüsümüzlə Rusiya nümayəndə heyəti ilə görüş təşkil etdik və razılığa gəldik ki, bütün məsələlər barədə bir-birimizi dəstəkləyəcəyik və həmişə həmrəylər kimi səs vermişik. Bu ənənə sonradan başqa beynəlxalq strukturlara da transformasiya edib. Ona görə də bunu hətta mütəxəssis olmayanlar da izləyə bilərlər. Odur ki, mənim fikrimcə biz dünən, sadəcə, olanları rəsmiləşdirdik, bunu lazım olduğu şəkildə, bizim münasibətlərimizin ruhuna uyğun şəkildə adlandırdıq və bundan sonra da bu istiqamətdə işləyəcəyik. Əminəm ki, bizim regionda baş vermiş və hələ baş verə biləcək hadisələrlə əlaqədar istər Azərbaycan tərəfindən, istərsə də Rusiya tərəfindən heç bir düzəliş olmayacaq.

Mixail Komissar, ”İnterfax” Agentliyinin baş direktoru: Elə bu mövzunun davamı kimi və eyni zamanda, yaxın vaxtlarda Qarabağda vəziyyətin müəyyən dərəcədə nizamlanmasını nəzərə alaraq Siz necə hesab edirsiniz, indi Azərbaycan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına, Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına tərəf meyil edə bilərmi? Belə planlar varmı?

Prezident İlham Əliyev: Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına gəldikdə, biz müəyyən mənada artıq fəaliyyətə başlamışıq. Artıq neçə ildir ki, biz dialoq üzrə tərəfdaşıq. Bu, birinci pillədir. İkinci pillə - müşahidəçilərdir. Biz bir neçə il bundan əvvəl öz statusumuzu müşahidəçi statusuna qədər yüksəltmək üçün Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Katibliyinə rəsmən müraciət etmişik. Təəssüf ki, bu məsələ indiyə qədər həll edilməyib. Mənim Rusiya rəhbərliyi ilə, Çin Xalq Respublikasının rəhbərliyi ilə və Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının digər üzvləri ilə bu kontekstdə əlaqələrim onu göstərir ki, bizim statusumuzu yüksəltməmək üçün heç bir səbəb yoxdur. Lakin bizə məlum olmayan səbəblərə görə, bu məsələ indiyə qədər baş tutmur.

Digər inteqrasiya layihələrinə gəldikdə, biz bunun məqsədəuyğunluğunu və milli maraqlarımıza nə dərəcədə cavab verməsini əsas götürürük. Fikrimcə heç kəs üçün sirr deyil ki, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatında aparıcı rol Rusiyaya məxsusdur. Bu, yaxın vaxtlarda MDB məkanında nümayiş etdirildi və hətta Qazaxıstan hadisələrindən əvvəl də hamıya aydın idi. Rusiya Federasiyası ilə müttəfiqlik münasibətləri, habelə 43 bənddən 2-si - 6-cı və 16-cı bəndlər, - zəruri hallarda hərbi yardım göstərilməsi ilə bağlı məsələlərə birbaşa dəlalət edir. Mənim fikrimcə bu, tamamilə kifayətdir. Axı aydındır ki, KTMT-ni KTMT edən Rusiyanın orada olmasıdır. Əgər Rusiya KTMT-də olmasa, KTMT heç kəsin yadına düşməz. Hər şey bundan irəli gəlir. Rusiya ilə Azərbaycan arasında hərbi-siyasi əməkdaşlığın səviyyəsinin artırılması istiqamətində bir addım artıq atılıb. Ermənistan istisna olmaqla KTMT-nin digər üzvləri ilə bizim çox etimadlı, yaxın, dostluq münasibətlərimiz var. Fikrimcə, İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan sonra Ermənistanla münasibətlər də normallaşacaq. Hər halda biz Ermənistan ilə sülh müqaviləsi bağlamaq arzusunda olduğumuzu rəsmən bəyan etmişik. Yəqin ki, müəyyən mərhələdə bu, baş tutacaq. Lakin indiki geosiyasi reallıqlarda biz realist olmalı, əldə edilməsi mümkün olmayanı arzu etməməliyik. Biz Qafqazda möhkəm sülhün bərqərar olması istiqamətində irəliləməliyik. Buna görə düşünürəm ki, dünənki sənəd sizin sualınıza müəyyən dərəcədə cavab verir. Növbəti mövzuları qabaqcadan duyaraq deyə bilirəm ki, eyni sözlər Avrasiya İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə bağlı suala da aiddir. Həm ekspertlər cəmiyyətində, həm də siyasi müstəvidə bu barədə də çoxdan diskussiya gedir. Lakin biz burada da onu əsas götürürük ki, bu, bizim iqtisadi maraqlarımıza nə dərəcədə cavab verəcək, çünki bizim strategiyamız və taktiki addımlarımız həmişə öz resurslarımıza, nəyə malik olmağımıza əsaslanıb. Biz özünəyetərli iqtisadiyyat yaratmağa və istər beynəlxalq maliyyə təsisatlarından, istərsə də hər hansı başqa maliyyə mədaxilindən asılı olmamağı bacarmışıq.

Buna görə də biz hər şeyi praqmatik baxımdan təhlil edəcəyik. Dünən Rusiya Federasiyası Hökumətinin başçısı ilə görüşdə bu mövzu müzakirə edilib. Bizim mövqeyimiz Rusiya tərəfə açıq çatdırılıb ki, biz, necə deyərlər, qarşımıza iki kağız vərəqi qoymalıyıq - harada müsbət cəhətlər, harada müəyyən məhdudiyyətlər ola bilər və ya bizim iqtisadi suverenliyimizə müəyyən dərəcədə düzəliş edilə bilər. Təbii ki, lehinə və əleyhinə olan məqamları təhlil edəndən sonra bizə sərfəli olan qərar qəbul ediləcək. Bununla yanaşı, deməliyəm ki, MDB üzvü olan bütün ölkələrlə, - təbii ki, Ermənistan istisna olmaqla, - azad ticarət haqqında, o cümlədən Rusiya ilə müqavilələr imzalanıb. İqtisadi və gömrük baryerlərinin yumşaldılması istiqamətində addım atılıb. Sonrasını isə, necə deyərlər, yaşayarıq, görərik. Heç nəyi tapmaca kimi tapmaq olmaz və biz heç vaxt qısa müddətdə əldə edilməsi mümkün olmayan hansısa hədəflər elan etməmişik. Lakin təbii ki, bu, bizim komandamızın daxilində müzakirələr çərçivəsində gündəlikdədir.

Marqarita Simonyan, ”RT” telekanalının və ”Rossiya seqodnya” Beynəlxalq İnformasiya Agentliyinin baş redaktoru: İlham Heydər oğlu, biz yeni-yeni sanksiyaların, o cümlədən personal sanksiyaların müzakirə olunduğu prosesdəyik, burada iştirak edənlərin bəzilərinin, məsələn Dmitrinin Avropaya girişi artıq qadağan edilib, mənim kimi bəzilərinə isə yəqin ki, bu gün qadağan ediləcək. Biz insanların nəyi isə etdiklərinə və ya etmədiklərinə görə, yaxud Dmitri ilə mənim kimi nəyi isə dediyimizə və ya demədiyimizə görə harayasa getməyin qadağan edilməsinə dair çox nümunə gətirə bilərik. Biz, həmçinin vətəndaşlıq əsasında ölkəyə girişə qadağa qoyulmasına dair çox nümunə göstərə bilərik, çünki müxtəlif ölkələr arasında münasibətlər müxtəlif olur. Lakin dünyada etnik əlamətinə görə ölkəyə girişə qadağa qoyulmasına aid nümunələr demək olar ki, yoxdur. Biz hamımız bilirik ki, ermənilərin Azərbaycana girişinə qadağa qoyulub. Adətən bu, təhlükəsizlik mülahizələri ilə izah olunur. Beləliklə Azərbaycan xalqı qəribə də olsa, pis şəkildə təqdim olunur. Mənim üçün inanmaq çətindir və mən inanmıram ki, insanlar Azərbaycanda canlı etnik erməni görərsə onun üstünə atılar və onu tikə-tikə edərlər, hər halda orta əsrlərdə yaşamırıq. Siz bu məsələyə belə sivil, mədəni münasibət nümunəsi göstərmək və bu cəfəng status-kvonu, sadəcə, ləğv etmək istəməzdinizmi?

Prezident İlham Əliyev: Birincisi, deməliyəm ki, bizimlə bölüşdüyünüz informasiya yumşaq desək, həqiqətə uyğun deyil. Bizdə etnik prinsipə görə ölkəyə girişə qadağa yoxdur və erməni xalqının nümayəndələrinin Azərbaycana çoxsaylı səfərləri buna sübutdur. Onlar Avropa Oyunları kimi idman tədbirlərində iştirak edirlər. Ermənistandan olan komanda iştirak edib, mən hətta xatırlayıram ki, Ukraynanın milliyyətcə erməni olan bir nümayəndəsinə gümüş medalı şəxsən özüm təqdim etmişəm. O, qızıl medal qazanan azərbaycanlı boksçu ilə fəxri kürsüdə yanaşı dayanmışdı. Mən onun da əlini sıxıb təbrik etdim və bu, zaldakı adamların ürəyincə olmasa da, onlar məni uzun müddət alqışladılar.

Marqarita Simonyan: Mən bu əhvalatı bilirəm.

Prezident İlham Əliyev: Bax, görürsünüz. Deməli, sizin dediklərinizdə hər halda müəyyən qərəzlilik var. Ermənistan nümayəndələri, hətta etnik ermənilər Azərbaycana müxtəlif tədbirlərə gələndə də eyni vəziyyət baş verir. Bir neçə il bundan əvvəl Katolikos Qareginin səfəri olub, mən öz iş kabinetimdə onunla görüşmüşəm. O, Bakının mərkəzində erməni kilsəsində oldu və bu kilsədə erməni dilində 5 mindən çox kitabı qoruyub saxlamağımıza təəccübləndi, o, özü buna şahiddir. Mən belə nümunələri çox misal gətirə bilərəm - erməni soylu deputatlar, ictimai xadimlər, digər ölkələrin vətəndaşları. Bizdə qadağa yoxdur. Narahatlıq var, daha doğrusu, vardı ki, belə hallar xaotik şəkildə baş verəndə hansısa insidentlərin ola biləcəyi barədə müəyyən risk var. Çünki təqribən 30 il ərzində Qarabağda və Zəngəzurda bütün Azərbaycan mədəniyyəti, tarixi, dini irsi məhv edilib. Mən özümlə kitab gətirmişəm, bu, hətta kitab deyil, ”Qarabağ işğaldan əvvəl və sonra” adlı fotoalbomdur. Mən onu sizə təqdim edəcəyəm, siz baxarsınız, bu, hər bir sözdən yaxşıdır, orada nə baş verib və təbii ki, çoxlu zərərçəkən, valideynlərindən, yaxınlarından məhrum olan çoxlu insanlar.

Ardı Səh. 4

Əvvəli Səh. 3

“Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin indiki formatı ali formatdır”

Prezident İlham Əliyev TASS agentliyində Rusiyanın aparıcı KİV-lərinin rəhbərləri ilə görüşüb

Bizdə indiyədək itkin düşənlərimizin sayı təqribən 4 mindir. Əfsuslar olsun ki, onlar bizə qaytarılmır və kütləvi məzarlıqların yerləri bildirilmir.

Biz öz vətəndaşlarımızın və qonaqlarımızın təhlükəsizliyinə cavabdehik. Buna görə xahişimiz ondan ibarətdir ki, ya Ermənistan vətəndaşları, ya da erməni soyadlı vətəndaşlar Azərbaycana gələndə müvafiq orqanlar məlumatlandırılsın. Xüsusi halda Rusiyadan söhbət gedirsə, səfirlik və səfir Polad Bülbüloğlu bu təlimatları bilir. Azərbaycana gəlməyə rədd cavabı verilən hallar olub. Lakin belə hallar məhz ona görə olub ki, bu formal qaydalara riayət edilməyib.

Erməni silahlı dəstələrinin nəzarəti altında olan əraziyə təsadüfən düşmüş, öz evlərinə getmək istəyən və tutulub saxlanmış, sonra əsir götürülmüş və işgəncələrə məruz qalmış azərbaycanlıların başına gələnlər barədə danışmaq istəmirəm. Bu, başqa mövzudur. Lakin düşünürəm ki, müharibə başa çatandan sonra əgər Ermənistan rəhbərliyi sülh müqaviləsi üzərində işləməyə başlamaq barədə bizim ideyaları qəbul etsə, belə səfərlər müharibədən əvvəl olduğu kimi adi hal ala bilər. İrəvandan fərqli olaraq, Bakı həmişə çoxmillətli şəhər olub. Monoetnik dövlət olan, praktiki surətdə bütün milli azlıqların, ilk növbədə, azərbaycanlıların deportasiya edildiyi, qovulduğu Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycan indiyə qədər çoxmillətli dövlətdir. Buna görə də Azərbaycanda multikulturalizm ruhu praktiki olaraq hər yerdə görünür və üstəlik, Azərbaycanda erməni millətindən olan minlərlə Azərbaycan vətəndaşı yaşayır. Onların sayı deyilən 30 mindən azdır. Yəqin ki, 30 min 10-15 il bundan əvvəl olub, bununla belə onlar var, yaşayırlar və normal yaşayırlar, heç kəs onlara heç bir iddia irəli sürmür. Buna görə də sizin sualınıza cavab vermək imkanından istifadə edərək sizi Azərbaycana gəlməyə dəvət etmək istərdim. Siz görərdiniz ki, heç bir məhdudiyyət yoxdur.

Marqarita Simonyan: Siz dediniz ki, mənim sualımda qərəzlilik var. İnanın, qərəzlilik yoxdur. Sizin dediyiniz halları mən bilirəm. Siz deyirsiniz ki, hər halda bunlar xüsusi hallardır. Onlar ölkənin Prezidentinə məlumdur - idman tədbirləri, siyasi, ictimai tədbirlər. Amma, məsələn, mənim bu sistemdə işlədiyim 20 il ərzində heç kəs oraya erməni soyadlı səs rejissorunun da daxil olduğu çəkiliş qrupu göndərə bilməyib. Əgər indi belə deyilsə, Siz erməni soyadlı məni dəvət edirsinizsə, bəlkə mən özümlə daha bir neçə həmkarımı götürüm, onlar məmnuniyyətlə gələrdilər. Mən Sizi düz başa düşdümsə, belə hallarda, əgər biz oraya qrup şəklində gəliriksə, müraciət etmək olar?

Prezident İlham Əliyev: Bəli.

Mixail Qusman: Bu, o demək deyil ki, Marqaritanın başçılıq etdiyi qrupda işləyənlərin hamısı ermənidir. Xeyr, bu, o demək deyil.

Prezident İlham Əliyev: Amma mən fikirləşirəm ki, onların əksəriyyəti ermənilərdir.

Marqarita Simonyan: Siz yanılırsınız.

Prezident İlham Əliyev: Siz də indicə yanıldınız.

Marqarita Simonyan: Mənim 6 min işçim var. Onların əksəriyyəti ingilis və amerikalıdır. Mən düz başa düşürəmmi ki, biz oraya gələ bilərik. İlham Heydər oğlu, mənim beşinci nəslim rusiyalıdır.

Prezident İlham Əliyev: Bəli, lakin mən belə başa düşdüm ki, siz indiki halda erməni kimi sual verdiniz.

Marqarita Simonyan: Mən öz əməkdaşlarını yalnız etnik əlamətə görə iki ölkəyə - erməni soyadlı insanları Azərbaycana və gürcü soyadlı insanları Abxaziyaya göndərə bilməməklə üzləşən təşkilatın rəhbəri kimi sual verdim. Sadəcə, mənə elə gəlir ki, müasir dünyada bu, düzgün deyil və indi Sizinlə söhbətimizdə hansısa etnik səviyyəyə keçməyimiz də düzgün deyil.

Prezident İlham Əliyev: Siz başladınız, mən, sadəcə, düzəliş vermək istədim, dedim ki, sizin dediyiniz düz deyil. Mən yüzlərlə belə misal göstərə bilərəm, erməni soyadlı insanlar həm çəkiliş qrupunun tərkibində, həm rəsmi nümayəndə heyətlərinin tərkibində, o cümlədən Rusiyadan, digər ölkələrdən - Fransadan, ABŞ-dan gəlirlər. Belə hallar çox olub, sadəcə, yəqin bu barədə sizin məlumatınız yoxdur. Lakin düşünürəm ki, siz öz qrupunuzla gəlsəniz, bunu yəqin edərsiniz.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva: Olarmı, mən Marqaritanın dediklərinə bir az əlavə edim.

Prezident İlham Əliyev: Əlbəttə, olar.

Mehriban Əliyeva: Bizim Moskvaya səfərimiz ərəfəsində Azərbaycan televiziyasında bir sənədli film göstərilirdi. Film bir ahıl qadın haqqında idi. Onun 79 yaşı var, Ağdama, işğaldan azad edilmiş Ağdama gəlib, öz evini axtarır. Qadın həqiqətən çox qoca idi, çətinliklə yeriyirdi və 30 dəqiqə ərzində o, praktiki olaraq göz yaşları tökə-tökə öz emosiyaları barədə, təbii ki, heç nə tapmaması barədə danışmağa çalışırdı. O, hətta evinin xarabalığını da tapmadı, yəni o, heç olmasa həmin sahəni tapmağa çalışırdı. Bu, həqiqətən tamamilə dəhşətli mənzərədir. Düşünürəm, indi imkan yaranıb, mən sizin hamınızı dəvət etmək istəyirəm. Ona görə ki, cənab Prezident kitab barədə də danışdı, lakin bunları öz gözünüzlə görmək lazımdır. Nə üçün indi bu barədə danışıram, - o qadın öz sərgüzəştini danışdı və paralel olaraq müharibədən əvvəl, birinci müharibədən əvvəl çəkilmiş kadrlar qalıb. O vaxt o qadının ailəsində toy olub, - onlar bu toyu həyətdə necə qeyd ediblər, gənc gəlini qəbul ediblər və indiki, bugünkü kadrlar. Onun gözlərindən sevinc yaşı axır: nəhayət ki, bu torpağa qovuşub. O deyirdi: ”Mən bu günü gördüm. Xoşbəxtəm ki, bu günə qədər yaşadım”. Sonda həmin qadın bir ovuc torpağı götürüb öpür. İndi mən bunu ona görə danışıram ki, bunları çatdırmaq çətindir, yəqin bunu görmək, hiss etmək lazımdır ki, belə insanlar çoxdur. Birinci müharibə illərində bizdə 1 milyona yaxın qaçqın olub. Bu günü görmək arzusu ilə yaşayanların çoxu dünyasını dəyişib, sağ qalanlar üçün indi, əlbəttə, xoşbəxt günlərdir. Təbii ki, bu insanların ailələri var, tanışları var. Belə vəziyyətlər yarananda, həqiqətən Prezidentin vurğuladığı kimi, ilk növbədə, onları qorumaq lazımdır. Ona görə ki, çox vaxt biz böyük problemlərdən söz açanda ümumi şəkildə danışırıq və ayrıca insanı görmürük, - bu, bəlkə də təbiidir. Hər bir problemin arxasında yəqin ki, konkret insan dayanır, onun həyat tarixçəsi, emosiyaları dayanır və təəssüf ki, insanlar da, onların emosional fonu da fərqlidir. Məhz bu səbəbdən dövlət, - indiki halda Prezident Azərbaycan dövlətinin adından danışır, - Azərbaycana gələn hər kəsi qorumalıdır. Lakin dövlət insanların hansı emosiyalarla yaşadığını da bilir. Mən məktəbdə oxuyanda bizim sinif çoxmillətli idi - ermənilər, ruslar, yəhudilər, azərbaycanlılar... Hətta deyə bilmərəm ki, mənim sinfimdə azərbaycanlılar əksəriyyət təşkil edirdi, - yadınızdadırsa o vaxt bir sinifdə 45 şagird olurdu. Biz hamımız dostluq edirdik, əlbir idik, heç bir pislik gözləmirdik. Hesab edirəm ki, bu məziyyət Azərbaycan xalqının ən yaxşı cəhətlərindən biridir və o, yox ola bilməz. Bu gün belə olması tamamilə izah edilə biləndir və təəssüf ki, bunun baş verməsinin tarixi səbəbləri var.

Marqarita Simonyan: Sizinlə bir sinifdə oxuyan ermənilər yəqin ki, artıq Azərbaycanda yaşamırlar, onlar gələ bilərlərmi? Mən bunu soruşuram. İndi mən tarixə varmaq istəmirəm.

Mehriban Əliyeva: Əlbəttə, Marqarita, gələ bilərlər.

Marqarita Simonyan: Yəni, onlar səfirliyə müraciət etməlidirlər və gələ bilərlər.

Timur Vaynşteyn, NTV telekanalının baş prodüseri: Marqarita, bu mövzuda biz hətta səninlə danışdıq. Hətta dedim ki, mən Mehriban xanımın oxuduğu məktəbdən təqribən 150 metr məsafədə yerləşən 160 nömrəli məktəbdə oxumuşam. Bizim sinifdə də müxtəlif millətlərdən 45 nəfər var idi, özü də o zaman hələ bilmirdilər, sonralar kimin hansı millətdən olmasını öyrənməyə başladılar. Mən erməni millətindən olan məktəbli yoldaşımı konkret bilirəm, o, bir neçə il əvvəl Bakıda olub, o zaman səfirliyə müraciət edib. Bütün bunlar rəsmi idi. Aydındır ki, bizim eşitdiyimiz hallar yəqin var. Sadəcə, hadisələr olur, təəssüf ki, sosial şəbəkələrə çıxır. Lakin qlobal olaraq mümkündür. Mən yaxın vaxtlarda öz məktəbimdə oldum. Orada hər şey gözəldir. Mən hətta oxuduğum illərdən əvvəl həmin məktəbdə işləmiş pedaqoqlara rast gəldim. Hərçənd mən məktəbi bitirəndən 30 ildən çox vaxt keçib. Əlbəttə, mənim diqqət yetirdiyim, heyrətamiz faktlardan biri odur ki, məktəb indi də rus dilində işləyir. Siz dünən Vladimir Vladimiroviçlə bunu müzakirə etdiniz ki, Azərbaycanda tədrisin rus dilində aparıldığı 300-dən çox məktəb - 340 məktəb və təqribən 20 ali təhsil müəssisəsi, o cümlədən Rusiyanın məşhur universitetlərinin filialları var. Mənə elə gəlir, biz bu gün Rusiyanın müxtəlif ölkələrlə münasibətindən danışanda, vacib məsələlərdən biri məhz müttəfiqlikdir. Çünki bir çox ölkələr, təəssüf ki, həmin 1990-cı illərdə rus dilində təhsil imkanlarını və ünsiyyətin qarşısını, ümumiyyətlə, kifayət qədər sərt şəkildə kəsdilər, bu gün biz ümumilikdə Rusiyanın bu ölkələrlə kifayət qədər mürəkkəb münasibətlərini görürük, mən keçmiş Sovet İttifaqı ölkələrindən danışıram. Siz necə hesab edirsiniz, bu tendensiya, ümumiyyətlə, necə davam edəcək?

Prezident İlham Əliyev: Bu, dövlət siyasətinin bir hissəsidir. Lakin sizin suala cavab verməzdən əvvəl mən söhbətimizin mövzusu barədə kiçik bir arayış vermək istərdim. Lap elə bu günlərdə, hətta ola bilər elə bu gün Azərbaycan parlamentinin iki üzvü İrəvanda Avronestin sessiya iclasında olublar.

Azərbaycan Prezidenti:

> “Bizə çox xoşdur ki, prezidentlər Ərdoğan və Putin arasında olduqca etibarlı münasibətlər mövcuddur”

Ardı Səh. 5

“Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin indiki formatı ali formatdır”

Prezident İlham Əliyev TASS agentliyində Rusiyanın aparıcı KİV-lərinin rəhbərləri ilə görüşüb

Prezident:

> “Biz inteqrasiya layihələrində bunun milli maraqlarımıza nə dərəcədə cavab verməsini əsas götürürük”

Əvvəli Səh. 4

Onların ora getməsi üçün biz Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsi və ya Nazirliyindən, - mən bilmirəm Ermənistanda necə adlandırılır, - bu adamların təhlükəsizliyi barədə zəmanət aldıq. Bəziləri biləndə ki, onlar Ermənistandadır, iğtişaşlar başlandı. İndi buna sosial şəbəkələrdə baxmaq olar, iğtişaşlar səngimir. Mənə bu gün məlumat verdilər ki, etirazçılardan on nəfəri saxlanılıb, onlar bizim deputatlarımız üçün sadəcə, təhlükə doğurur. Bundan başqa, bu iclasın iştirakçıları üçün naharın nəzərdə tutulduğu yerdə, - orada isə təbii ki, təkcə bizim vətəndaşlar deyil, həm Avropa Parlamentinin üzvləri, həm Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrindən üzvlər var, - restoranın sahibləri azərbaycanlılara xidmət göstərməkdən imtina ediblər. Onlar Ermənistanın baş nazirini bunda ittiham edirlər ki, guya o, azərbaycanlılar Yerevana gedəcək deyən Əliyevin fikri ilə oturub-durur. Bəli, mən bunu demişəm. Onu da demişəm ki, tanklarda yox, tədbirlərə gedəcəyik. Bu, ona görədir ki, onlar özləri razılaşdırılmadan, bütün təhlükəsizlik tədbirləri olmadan getsəydilər, onların üzərində hansı Linç mühakiməsinin qurulacağını və bütün bunların nə ilə qurtaracağını təsəvvür etmək çətin deyil. Mən əminəm ki, ən azından hamının gözü qarşısında onların başlarını kəsərdilər. Buna görə biz də tədbirlər görürük. Bu mövzu, yeri gəlmişkən, Rusiya xarici siyasət idarəsinin rəhbəri Sergey Viktoroviç Lavrovun səfərləri zamanı müzakirə edilib. Mən o vaxt izah etməyə çalışdım ki, biz hər hansı ekssess baş verməsinə yol verə bilmərik və onda bizi də ittiham edəcəklər ki, kimsə kiməsə hücum edib, daş atıb, buna görə də biz məsuliyyətli yanaşmalıyıq. Əgər bunların hamısı təşkil edilib və razılaşdırılıbsa, onda buyurun, heç bir məhdudiyyət yoxdur. Üstəlik, Mehribanın dediyi tamamilə doğrudur, müharibənin yaraları sağalmayıb. Əgər bu yaralar bizdə 30 il ərzində sağalmayıbsa, təbii ki, ikinci müharibədə məğlubiyyətdən sonra erməni xalqının da yaraları indi sağalmayıb. Bunu da başa düşmək lazımdır. Biz axı, hansısa vakuumda yaşamırıq, biz insanlar arasında yaşayırıq və buna məsuliyyətlə yanaşmalıyıq. Yeri gəlmişkən, bizim, o cümlədən mənim atdığım addımlar, erməni rəhbərliyindən fərqli olaraq, barışmalı olduğumuzu bəyan etməyimiz belə məsələlərin yaranmamasına, bunun adi hala çevrilməməsinə yönəlib. Yəqin ki, İkinci Dünya müharibəsi qurtarandan sonrakı ilk ildə də almanlar və SSRİ vətəndaşları bir-birinə qonaq getməyiblər. Onda da yəqin ki, müəyyən vaxt lazım olub. Təsəvvür edin, deyək ki, Ukraynanın və ya Belarusun, yaxud Smolenskin işğalı dövründə Moskvaya almanlar gəlsəydilər, onlara nə edərdilər? Yəni, bu analogiya, necə deyərlər, tam adekvatdır. Bu sözləri mövzuya qayıdaraq deyirəm.

Rus dilində təhsilə gəldikdə, bili, bu, düşünülmüş siyasətdir. Təbii ki, biz bunu, ilk növbədə, özümüz üçün edirik, rus dilində təhsil almaq istəyənlərin - həm azərbaycanlıların, həm qeyri-azərbaycanlıların belə imkanları olsun. Bizim rus sektoru dediyimiz məktəblərə tələbat çoxdur və dediyim kimi, həmin məktəblərdə həm azərbaycanlılar, həm də qeyri-azərbaycanlılar - 140 mindən çox uşaq və ali məktəblərin rus bölmələrində 15 mindən çox Azərbaycan vətəndaşı təhsil alır. Arayış üçün deyim ki, Ermənistanda erməni millətinin uşaqlarının qeyri-erməni məktəblərində təhsil alması, ya qanunvericiliklə, ya da hansısa təlimatlarla ümumiyyətlə qadağan edilib. Bildiyimə görə, Ermənistanda cəmi bir və ya iki rus məktəbi var, onlar da hərbçilər üçündür. Necə deyərlər, baxın görün kim kimdir. Odur ki, əlbəttə, dünən imzalanmış Bəyannamədə humanitar əməkdaşlıq haqqında bənd də var, bu, qarşılıqlı əməkdaşlıqdır. Moskvaya səfərdən əvvəl mənə arayış verildi, orada deyilir ki, Rusiyada da təqribən 80 məktəbdə Azərbaycan dili bölməsi var. Biz bunu çox alqışlayırıq ki, azərbaycanlılar və Rusiya vətəndaşları, burada işləyənlər, onların uşaqları da öz dillərində təhsil ala bilsinlər. Yəni, bu qarşılıqlı proses tamamilə əməkdaşlıq ruhundadır və düşünürəm ki, Timur dediyi kimi, postsovet məkanındakı digər ölkələrlə müqayisədə, bu, məsələyə necə yanaşmaq nümunəsidir. Bu, təkcə təhsilə yox, bütövlükdə rus dilinə münasibətə aiddir. Azərbaycanda dövlət ali təhsil müəssisəsi var - Slavyan Universiteti, orada, ilk növbədə, rus dili öyrənilir, rus dili və digər slavyan dilləri üzrə müəllimlər hazırlanır.

Pandemiyaya qədər, demək olar, Bakıda hər həftə yaradıcı ziyalıların nümayəndələri çıxış edirdilər - tamaşalar, konsertlər olurdu, yəni biz bu cür qarşılıqlı əlaqədə yaşayırıq. Timur yaxşı bilir, birinci il deyil və çox vacibdir ki, bizim artıq bir dövlətdə olmadığımız illərdə yeni nəsil yetişib, biz bunu qorumağı bacardıq və bunu gələcəkdə də qorumaq üçün əlimizdən gələni edəcəyik.

Pavel Qusev, ”Moskovskiy komsomolets” qəzetinin baş redaktoru: Rusiyalıların nəzərində Türkiyə istirahət üçün çox populyar yerdir. Azərbaycan burada birinciliyə nail olmaq barədə düşünürmü, alkoqollu içkilər daha yaxşı, dəniz pis deyil, meyvələr və yerdə qalan hər şey, çay - əladır. Mənə elə gəlir ki, Azərbaycan Türkiyə ilə güclü rəqabət apara bilərdi.

-Yox, əlbəttə, düşünürəm bu, ağlabatan deyil. Çünki birincisi, Türkiyənin turizm sənayesi, mən hesab edirəm, dünyada ən yaxşılarından biridir və əlbəttə, iqlim şəraiti də. Yəni, sırf iqlim şəraiti səbəbindən bizim rəqabət aparmağımız tamamilə faydasızdır. Əlbəttə ki, biz, mən düşünürəm, tamam başqa seqmenti təmin edərik. Biz buraya gələnlərin özlərini evlərində olduğu kimi hiss etmələrini təmin edərik. Türkiyəyə isə görməli yerlərə baxmaq, dənizdə çimmək, xizək sürmək üçün gedirlər. Bütün bunları da Azərbaycanda etmək olar, lakin rusiyalılar çox vaxt elə bil öz evlərinə gedirlər. Yeri gəlmişkən, pandemiyaya qədər 2019-cu ildə bizdə Rusiyanın bir milyon vətəndaşı turist kimi səfərdə olub, onlar, ilk növbədə, ona görə gedirlər ki, özlərini rahat, öz mühitində, o cümlədən dil mühitində hiss edirlər. Əlbəttə ki, sizin dedikləriniz də mövcuddur, lakin bütün başqa şərait olsaydı və bu ab-hava olmasaydı, onlar yəqin ki, gəlməzdilər. Biz hər il təqribən 15-20 faiz artım müşahidə edirdik, pandemiya bütün bunları dağıtdı, lakin ötən il yenə 15 faiz artım oldu. Odur ki, biz, sadəcə, təkcə Moskvada deyil, Rusiyada daha fəal olmalı, imkanlarımızı göstərməliyik. Yəni, Azərbaycanda istirahət ən müxtəlif formalardadır və düşünürəm ki, istənilən adam, necə deyərlər, özünə maraqlı məşğuliyyət tapa bilər, sadəcə, bunu yaxşı təqdim etmək lazımdır. Əlbəttə ki, turizm sənayesinin zəif olması bizim zəif yerimizdir. Lakin burada yəqin ki, həm də obyektiv səbəblər var. Çünki bu sahə bizim üçün nisbətən yenidir və burada kadrların hazırlığı, servis məsələləri mühüm rol oynayır. Lakin məsələn, indi Rusiya şəhərləri ilə Azərbaycan şəhərləri arasında həftədə yüz reys var, əlbəttə, bu, yaxşı göstəricidir. Mən fürsətdən istifadə edib sizin hamınızı Azərbaycana dəvət etmək istərdim, ya qrup şəklində, ya fərdi qaydada.

Mixail Qusman: Yaz gələndə, təbiət çiçək açanda, - TASS-ın təcrübəsi var, - biz bütün heyətlə Azərbaycana gələrik.

Konstantin Remçukov, ”Nezavisimaya qazeta”nın baş redaktoru: Avropada olanda ATV kanalını tapdım və iki həftə hər gün xəbərlərə baxdım. Aydın oldu ki, bu, Azərbaycan xəbərləridir. Mənim o zaman türklərlə Sizin əməkdaşlığınız haqqında belə geniş məlumatım yox idi: Hər gün regional aeroport, avtostansiyalar açılır və insanlar danışır. Türkiyənin regional güc kimi rolunun dinamizmini, bəzən Rusiyanın mənafeləri ilə kəsişən və ya üst-üstə düşən maraqlar, bəzən Suriyadakı kimi münaqişəli, Ukraynaya hərbi dronların tədarükü halında olduğu kimi məqamlar nəzərə alınmaqla, dünyanın bu hissəsində tərəfdaşlar kimi Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərini səciyyələndirməyinizi xahiş etmək istərdim. Sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Münasibətlər də müttəfiqlik münasibətləridir. İşğaldan azad edilən Şuşa şəhərində ötən il iyunun 15-də mən və Prezident Ərdoğan tərəfindən müttəfiqlik barədə Bəyannamə imzalandı. Bu da bizim malik olduqlarımızın formallaşdırılması idi, çünki Azərbaycan və Türkiyə arasında müttəfiqlik münasibətləri birinci il deyildi ki, mövcud idi. Türkiyə Azərbaycanı müstəqil dövlət kimi tanıyan ilk ölkə idi. Biz müstəqil dövlət kimi ən birinci addımlardan Türkiyə tərəfindən mənəvi dəstəyi hiss etdik. Son illər ərzində Prezident Ərdoğanın prezidentliyi dövründə və mənim dövrümdə, - bu dövrlər ümumilikdə daha çox üst-üstə düşür, - biz faydalı əməkdaşlıq fəaliyyətimizin əmsalını əhəmiyyətli şəkildə artırmışıq. Belə bir misal çəkim: Azərbaycan Türkiyə iqtisadiyyatına 19 milyard dollar, Türkiyə isə Azərbaycana 13 milyard dollar sərmayə qoyub. Podratçı kimi Türkiyə şirkətləri tərəfindən icra olunan çoxlu infrastruktur layihələri var. Təbii ki, mədəni yaxınlıq, dil yaxınlığı, etnik yaxınlıq - bunlar çox vacibdir. Bu, həmin bünövrədir ki, bizə bu münasibətləri misli görünməmiş səviyyəyə yüksəltməyə imkan verib.

Ancaq biz bilirik, etnik yaxınlıq, o cümlədən dil yaxınlığı əfsuslar olsun ki, heç də həmişə sıx münasibətlərin rəhni deyil. Bizim vəziyyətdə buna nail olundu, fikrimcə, uzun illər ərzində və indi də qorunub saxlanılan düzgün siyasət, bərabərhüquqlu münasibətlər sayəsində buna nail olduq. Əlbəttə, Türkiyə Azərbaycana İkinci Qarabağ müharibəsinin elə ilk günlərindən siyasi və mənəvi dəstək göstərən ölkə oldu.

Ardı Səh. 6

Əvvəli Səh. 5

"Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin indiki formatı ali formatdır"

Prezident İlham Əliyev TASS agentliyində Rusiyanın aparıcı KİV-lərinin rəhbərləri ilə görüşüb

Prezident İlham Əliyev:

Biz qaz bazarında Rusiya tərəfi ilə iş birliyi qurmağa hazırıq

Həmçinin bu siyasi, mənəvi dəstəklə Türkiyə bəzi ölkələrdəki bir sıra dairələrin Azərbaycana münasibətdə düşməncəsinə hərəkətlərin birmənalı şəkildə qarşısını aldı. Biz bunu çox yüksək qiymətləndiririk. İkinci Qarabağ müharibəsinin ilk günündən, ilk saatlarından Prezident Ərdoğan bəyanatla çıxış etdi və sonra dəfələrlə Azərbaycanı dəstəkləyən bəyanatlar verdi. Təəccüblü deyil ki, indi Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası işində ən başlıca rolu Türkiyə şirkətləri oynayır, onlar bizə çox kömək edirlər.

Deməliyəm ki, biz bütün bərpa işlərini yalnız öz vəsaitimiz hesabına görürük, biz heç kimdən nə kredit qismində, nə də hansısa müftə kömək kimi bir manat, rubl və ya dollar almamışıq. Biz hər şeyi öz hesabımıza edirik, lakin podratçı kimi Türkiyə şirkətlərindən çox fəal istifadə edirik. Yeri gəlmişkən, deməliyəm ki, Rusiyanın 14 şirkəti də onlara işğaldan azad edilən ərazilərdə işləmək imkanı yaradılması istəyi ilə bizə müraciət edib. Fikrimcə, əgər bizim nöqteyi-nəzərdən baxsaq dünən imzalanan sənəd mahiyyətcə tarixi nailiyyətdir. Çünki Azərbaycan iki böyük ölkə, iki qonşusu ilə müttəfiqlik münasibətlərinə malikdir. Düşünürəm ki, başqa heç bir ölkə bununla öyünə bilməz. Mən hələ o barədə demirəm ki, NATO-ya üzv ölkə ilə və KTMT-nin de-fakto rəhbər ölkəsi ilə. Bu, əslində, nailiyyətdir və yəqin, heç kim üçün sirr deyil ki, artıq əməkdaşlığın üçtərəfli formatı da de-fakto formalaşır. O, hələ formalaşmayıb, prezidentlər də daxil olmaqla, hələ xarici işlər nazirlərinin görüşü baş tutmayıb, lakin o, artıq formalaşır. O, ümumi maraqlar, praqmatizm və oxşarlıq əsasında formalaşır. Bizim idarəetmə sisteminin oxşarlığı, tərəfdar olduğumuz dəyərlərin oxşarlığı heç kim üçün sirr deyil. Məsələn, bizə çox xoşdur ki, prezidentlər Ərdoğan və Putin arasında olduqca etibarlı münasibətlər mövcuddur. Onların hər ikisi bu barədə açıq şəkildə danışırlar. Beləliklə, mən fikirləşirəm ki, bu münasibətləri formalaşdıracağımız o gün artıq uzaqda deyil. Xüsusən ona görə ki, Azərbaycan Rusiyanın və Türkiyənin müttəfiqidir, burada necə deyərlər, artıq növbəti addım tələb olunur. Ancaq bu, bizim işimiz deyil, lakin biz öz tərəfimizdən iki ölkənin maraqlarının yaxınlaşdırılması üzərində həmişə işləmişik.

Oleq Dobrodeyev, Ümumrusiya Dövlət Teleradio Yayımlar şirkətinin baş direktoru: İlham Heydər oğlu, mən Sizdən bunu soruşmaq istərdim. Mənim yəqin ki, ən ağır xatirələrimdən biri 1990-cı illərin əvvəllərində Bakıda olanda yüz minlərlə qaçqın barədə idi, praktik olaraq bütün şəhər, şəhərin bütün mərkəzi. Əlbəttə, Siz xatırlayırsınız. Mənim sualım belədir. Artıq 30 ildən çox müddət keçib. Aydındır ki, bu, ağlasığmaz ağrı, faciədir, lakin Siz haqlı olaraq dediniz, ən ağrılı odur ki, bu, hər bir konkret insanın üzərindən keçir. Onlar indi hansı fəallıqla geriyə qayıdırlar?

-Hələ ki, qayıtmağa yer yoxdur, çünki birincisi, hər şey dağıdılıb və ikincisi, hər yer minalanıb. Müharibənin qurtarmasından keçən bir il üç ay ərzində minaların partlaması nəticəsində ölənlərin və əlil olanların sayı 200 nəfərdən çoxdur. Müharibə başa çatandan sonra ilk aylarda Vladimir Vladimiroviç Putinin çağırışlarına baxmayaraq, baş nazir Paşinyan onlarda mina xəritələrinin olmaması barədə inadla danışırdı. Bu, yalan idi və biz bilirdik ki, minalanmış sahələrin xəritəsi var. Bir neçə aydan sonra artıq onlar etiraf etdilər ki, bəli, belə xəritələr mövcuddur, lakin onları bizə verməkdən imtina edirdilər. Əslində, bununla beynəlxalq humanitar hüququ kobud şəkildə pozur və barələrində danışdığınız qaçqınları ölümə məhkum edirdilər. Çünki insanlar 30 il gözləmişdilər, hamının qarşısını almaq, hər yolda blok-postlar qurmaq da mümkün deyildi. Yəni, dolayı yollar var, insanlar keçir, gedirlər, öz evlərinin heç olmasa xarabalığını axtarıb tapmaq istəyirlər və həlak olurlar. Minalanmış sahələrin xəritələri yekunda bizə təhvil verildi, lakin onların dəqiqliyi 25 faiz təşkil edir. Yəni, əslində, yararsızdır. Bu, başlıca problemdir ki, niyə biz artıq indi insanları qaytara bilmirik. Buna baxmayaraq, biz indi pilot layihəni icra edirik, yəqin ki, bir neçə aydan sonra Zəngilan rayonunun kəndlərindən birində həyata keçiriləcək, ilk olaraq, təqribən 200 ailə artıq bu ilin yazında oraya qayıdacaq. Sadəcə, müqayisə üçün deyim ki, biz Livanın ərazisinə bərabər ərazini bərpa etməliyik. Həmin ərazidə heç nə yoxdur, yəni, sözün əsl mənasında, hər şey dağıdılıb. Ağdam şəhərində 30-40 min insan yaşayırdı, orada xarabalıqdan başqa heç nə yoxdur. Daşları daşıyıb aparıb, satıblar. Başdaşılarını sındırıb, aparıb və satıblar. Yəni, misli görünməmiş, ağlasığmayan miqyasda vandallıq. Bütün bunlar beynəlxalq ictimaiyyətdən gizlədilib. Əfsuslar olsun ki, işğal altında olan ərazilərə dəfələrlə səfər edən ATƏT-in Minsk qrupu bunu görməməyi üstün tutub.

Beləliklə, bizim qarşıda böyük işlərimiz var - su, işıq, qaz, yollar, minalar, evlər. Biz başlamışıq, biz ötən il 1 milyard 300 milyon dollar ayırmışdıq, bu il isə eyni vəsaiti bərpa işlərinə ayırmışıq. Pilot layihə icra olunur, lakin bu, vaxt aparacaq. Deməliyəm ki, bununla paralel olaraq, işğal dövründə biz qaçqınlar üçün fəal şəkildə evlər tikirdik, hər il təxminən 5-6 min ailəni, təqribən 30 min insanı yerləşdirirdik. Yəni, onlardan təqribən 70 faizi normal yaşayır. Biz Bakıda, Sumqayıtda, Gəncədə və bir çox şəhərlərdə evlər tikirdik. Lakin onların 30 faizi hələ də uyğunlaşdırılmayan binalarda, yataqxanalarda, uşaq bağçalarında və ağır şəraitdə yaşayır. Buna görə də, ilk növbədə, bu kateqoriyadan olan insanlar geri qaytarılacaq. Artıq bizim tərəfimizdən Ağdam, Füzuli, Şuşa şəhərlərinin tikintisinin Baş planları işlənib hazırlanıb, digər şəhərlərinki də yaxın vaxtlarda təsdiqlənəcək. Hər şey plan üzrə yerinə yetiriləcək, heç bir qarma-qarışıqlıq olmayacaq. "Yaşıl enerji" prinsipi əsas götürüləcək. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bütün zonası "yaşıl enerji" zonası və "ağıllı şəhərlər", "ağıllı kəndlər" konsepsiyası olacaq. Bu insanlar çox gözləyiblər, bu səbəbdən onlar Azərbaycanda mümkün olan ən yaxşı şəraitdə yaşamalıdırlar. Mən konkret müddət deyə bilmərəm, hətta onlarla görüşlərdə deyə bilmərəm, onları yanılda bilmərəm. Biz bu prosesi sürətləndirmək üçün hər gün, hər saat hər şey edirik. Lakin bizə, əlbəttə ki, kömək lazımdır, məhz minalardan təmizlənmə baxımından, hətta maliyyə yardımı deyil, texniki yardım lazımdır. Sadəcə, biz fiziki cəhətdən çatdıra bilmirik. Bizim Minatəmizləmə Agentliyimiz var, Müdafiə Nazirliyində bir neçə batalyonumuz var, FHN qrupu var. Lakin fiziki baxımdan çatmır, çünki bu, çox ləng prosesdir. Buna görə də biz beynəlxalq strukturlara kömək üçün müraciət etmişik. Lakin əfsuslar olsun ki, artıq bir il üç ay keçib, hələ də müraciətimiz cavabsız qalıb.

Konstantin Ernst, Birinci kanalın baş direktoru: Minalardan təmizlənmə işlərində Rusiya FHN-in böyük təcrübəsi var. Onlar Afrikada böyük müqavilələr götürürlər, onlarda təcrübə böyükdür.

- Onlar, ilk növbədə, treninq üzrə pulsuz kömək qismində iştirak ediblər, çünki hər şeydən ziyadə indi bizə bacardığımız qədər çox mütəxəssis hazırlamaq lazımdır ki, onlar bu işlə məşğul olsunlar. Əfsuslar olsun ki, minalardan təmizləmə işlərini aparanlar arasında da zərər çəkənlər var. Bu, əsas problemdir.

Əlbəttə ki, itkin düşənlər, çünki İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra işğaldan azad etdiyimiz ərazilərdə 1700-dən çox həlak olmuş erməni hərbi qulluqçusu bizim tərəfimizdən tapılıb və biz onların hamısını qaytarmışıq. Birinci Qarabağ müharibəsi dövründən 3890 azərbaycanlı, o cümlədən təqribən 200 uşaq indiyədək itkin düşmüş hesab edilir. Biz erməni tərəfinə kütləvi məzarlıqların yerini göstərmələri barədə müraciət etmişik, lakin hələ cavab yoxdur. Mən bilmirəm niyə. Yəqin onlar başa düşürlər ki, orada, sadəcə, hərbi cinayətlərin sübutları olacaq. Lakin bununla belə biz tələb edirik və yeri gəlmişkən, Avropa İttifaqı da bu məsələ ilə bağlı fikrini bildirib ki, kütləvi məzarlıqların yeri bizə təqdim edilsin. Çünki ehtimal çox böyükdür ki, hər şey Qarabağdadır, bizim işğaldan azad etdiyimiz ərazilərdədir.

Yevgeni Bekasov, "Rossiya-24" telekanalının Baş redaktoru: İlham Heydər oğlu, qısa sual verəcəyəm. Hazırda spot bazarındakı qazın qiymətinin artması barədə hamınız bilirsiniz. Azərbaycan Avropa bazarına tədarükü artırmağa hazırdırmı və hansı miqdarda?

Prezident İlham Əliyev: Belə sorğular bizə mövcud vəziyyəti nəzərə almaqla Avropa komissiyasının məsul nümayəndələri tərəfindən daxil olur. Lakin məsələ ondadır ki, bizim ölkədə Avropaya tədarükə başladığımız bütün həcmlər, biz isə bunu bir ildən bir qədər artıq, Trans-Adriatik qaz kəmərinin tikildiyi zaman etməyə başladıq, hamısı artıq çoxdan, 4 və ya 5 il əvvəl kontraktlaşdırılıb. Siz yaxşı bilirsiniz, qaz elə bir məhsuldur ki, onu əvvəlcə satmaq, sonra isə hasil etmək lazımdır, ona görə də biz, sadəcə, fiziki olaraq, buna malik deyilik, yəni, bizə əlavə qazın lazım olduğunu nəzərə almamışdıq. Bizim ən böyük istehlakçımız Türkiyədir. Ondan sonra İtaliya, sonra Gürcüstan, Yunanıstan, Bolqarıstan. Biz keçən il cəmi 19 milyard kubmetr qaz ixrac etmişik, bu il daha çox olacaq. Ola bilər ki, artığı spot bazarında satılsın.

Uzunmüddətli kontraktlara gəldikdə isə bunun üçün təbii ki, biz əlavə olaraq sərmayə qoymalıyıq. Söhbət böyük həcmlərdən gedirsə, o cümlədən Trans-Adriatik qaz kəmərinin genişləndirilməsinə sərmayə qoymaq lazımdır, çünki o, bizim qazın həcminə uyğun hesablanmışdı. Bütün bunlar, təbii ki, böyük xərc və təminat tələb edir. Artıq bizə bir neçə ölkə müraciət edir, lakin onlar özləri də, yəqin başa düşürlər ki, bu, həll oluna bilməz. Spot bazarında satışlar cüzi ola bilər, həcmi artırmaq üçün isə təbii ki, potensial var. Bir neçə ildən sonra biz ən azı iki yeni yataqdan qaz hasil edəcəyik, onlardan birindən artıq gələn il. Bu qaz, təbii ki, xarici bazarda satıla bilər.

Ardı Səh. 7

Əvvəli Səh. 6

“Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin indiki formatı ali formatdır”

Prezident İlham Əliyev TASS agentliyində Rusiyanın aparıcı KİV-lərinin rəhbərləri ilə görüşüb

İlham Əliyev: “Bizdə etnik prinsipə görə ölkəyə girişə qadağa yoxdur”

Lakin deməliyəm ki, bizim üçün ən cəlbedici tərəfdaş Türkiyədir. Birincisi, çünki biz müttəfiqik və düşünürəm ki, Türkiyə və Azərbaycan arasında qarşılıqlı fəaliyyət təsəvvür oluna biləcək ən yüksək səviyyədədir. İkincisi, Türkiyə bazarında artan tələbatdır və Rusiya iri təchizatçıdır. Bazar da böyüyür, çünki Türkiyədə qazlaşdırma prosesi gedir. Lakin yaxşı şərtlər təklif olunduğu təqdirdə, əlbəttə, biz istənilən digər variantı gözdən keçirə bilərik. Hazırda Avropada müxtəlif ölkələr arasında Türkiyədən keçməklə Rusiya, Azərbaycan və ya hər hansı digər ölkənin qazına yönəldilmiş interkonnektorların yaradılması üzrə iş gedir. Odur ki, sata biləcəyimiz həcmi dəqiq təsəvvür etmək üçün səylərimizi əlaqələndirmək planında Rusiya ilə Azərbaycan arasında fəal əməkdaşlıq da mümkündür. Başqa sözlə, bir-birimizə problem yaratmamalıyıq. Çünki qazın yüksək qiyməti həm bizim, həm Rusiyanın maraqlarına cavab verir. Buna görə düşünürəm ki, burada söhbət rəqabətdən getmir, həcmlər müqayisə olunmazdır. Lakin aydındır ki, qaz bazarında hətta kiçik həcmlər bəzən müəyyən əhəmiyyət kəsb edə bilər. Bax, bunun qarşısını almaq üçün biz prinsip etibarilə Rusiya tərəfi ilə bu istiqamətdə iş birliyi qurmağa hazırıq.

Jurnalist: Biz Pavel Nikolayeviçin sayəsində artıq aprel ayında Azərbaycana səfər barədə razılığa gəlmişik.

Mixail Qusman: TASS ənənəvi olaraq təşkilati məsələlərlə məşğul olur.

Prezident İlham Əliyev: Əlbəttə, maraq olsa, həmçinin istərdim ki, Siz işğaldan azad etdiyimiz ərazilərdə də olasınız. Hazırda, yeri gəlmişkən, artıq ikinci beynəlxalq səyahətçilər qrupu gəlir, üstəlik, onlar bizim onlara yardım etməyimizi xahiş edirlər, yəni, biz onları çağırmırıq, onlar özləri gəlirlər. Nomad Maniya beynəlxalq səyahətçilər qrupu vardır. Bu, yəqin ki, heç bir yerdə görə bilməyəcəyiniz bir mənzərədir. Bu, əslində, ağır, çox ağır sınaqdır. Müharibədən dərhal sonra ilk dəfə biz Mehribanla orada olanda bunu gördük. Onu heç nə ilə müqayisə etmək olmaz. Yenə də deyirəm, dağıntının miqyasını təsəvvür etmirdik, biz güman edirdik, bilirdik, orada binoklla nəyisə görmüşdük, lakin bunun bu qədər kütləvi xarakter daşıdığını təsəvvür etmirdik.

Mixail Qusman: İlham Heydər oğlu, Azərbaycanın COVID-19-la necə mübarizə apardığını mən şəxsən özüm bilirəm və ÜST yüksək qiymət verib. Hazırda vəziyyət necədir?

Prezident İlham Əliyev: Mən düşünürəm ki, bu suala Mehriban cavab versə, daha məqsədəuyğun olar, çünki bizdə bu məsələ ilə o, məşğul olur.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva: Hazırda vəziyyətə görə demək olar ki, Azərbaycanda son dalğa azalmaqdadır. Lakin maraqlıdırsa, mən bir qədər təcrübəmiz barədə danışa bilərəm, çünki Azərbaycan da daxil olmaqla, bütün ölkələrin qarşılaşdığı vəziyyət qeyri-adi idi və problem çox böyük idi. İki ildən bir qədər artıq müddət keçəndən sonra hazırda bizdə müəyyən təcrübə var və mən onu bölüşə bilərəm. Bütün bunlar başlayanda, 2020-ci ilin fevral-mart ayları idi. Yəqin ki, hamınız xatırlayırsınız, müxtəlif versiyalar var idi, kimsə inanırdı, kimsə dərk edirdi, kimsə anlamırdı, inkaretmə mövcud idi. Fevral ayının sonunda biz aydın şəkildə dərk edirdik ki, nəyisə həqiqətən də çox ciddi hadisə baş verir və bu, qeyri-ordinar, təxirəsalınmaz tədbirlərin görülməsini tələb edir. Mən hesab edirəm ki, sonrakı işin uğurlu həyata keçirilməsinin başlıca səbəblərindən biri yəqin ki, çox peşəkar qərargahın, komandanın tez bir zamanda yaradılmasına nail olmağımızdır. Üstəlik, aydın idi ki, burada yalnız tibb işçiləri ilə kifayətlənmək olmaz, diapazon tamamilə genişdir və hökumət üzvləri, ekspertlər, gənc alimlər, xüsusilə riyaziyyatçılardan ibarət qrup toplandı. Çünki artıq o vaxt aydın idi ki, hesablamaq, proqnozlaşdırmaq lazım olacaq.

Lakin cənab Prezident sağ olsun, o, dərhal tövsiyələri dinləməyə başladı. Beləliklə, biz birinci mərhələdə sərhədlərin bağlanması barədə qərarı kifayət qədər tez qəbul etdik. Mart ayı idi. Bu, əlbəttə, müəyyən dərəcədə kömək etdi, lakin hadisələrin sonrakı gedişi göstərdi ki, güclü, ciddi karantin rejimləri nə dərəcədə kifayət imiş. Bundan başqa tez bir zamanda daha bir vacib tədbir görülməli idi və komanda bu işin öhdəsindən gəldi. Təbii ki, səhiyyə sahəsində bizim zəif yerlərimiz gözdən keçirilməli idi, çünki əsas problem - səhiyyə sistemində kollaps idi və artıq təxminən aprel ayında bizdə nəyin çatışmadığını bilirdik. Biz qısa müddətdə on, sonradan isə daha iki - cəmi 12 modul tipli xəstəxana ala bildik. Əlbəttə, yenə vəsait ayrılmışdı. Həmin xəstəxanalar çox qısa müddətdə ölkəyə gətirildi və yığıldı. Bir ildən sonra, ilk ilin təcrübəsinə əsaslanaraq, hansı avadanlığın, hansı xəstəxanaların bizə lazım olduğunu biz dəqiq bilirdik. Məsələn, pandemiyanın ikinci ilində biz artıq sırf reanimasiya çarpayıları ilə təchiz olunmuş modul tipli xəstəxanalar sifariş edirdik, çünki aydın oldu ki, adi çarpayılarla problem olmayacaq, reanimasiya çarpayıları ilə isə ola bilər.

Yəqin əsas aspektlərdən biri ondan ibarətdir ki, bu komanda işləyirdi. O, indiyə qədər işləyir. Deyə bilərəm ki, onların bu günə qədər verdiyi proqnozlar 90-95 faiz düz çıxıb. Yəni, biz hər bir dalğanı gözləyirdik. Bizdə nə vaxt artım, nə vaxt azalma, nə vaxt pik olacağı barədə xəta bir həftə ola bilərdi. Bu, bizə çox kömək edirdi, çünki hökumətin müəyyən təcili tədbirlər, karantin tədbirləri görməsi lazım olanda, müddətləri düzgün hesablamasına imkan verirdi. Təbii ki, bununla paralel olaraq zəruri tibb avadanlıq və dərmanlar alındı. Birinci ilin sonuna, hətta ortalarına doğru artıq aydın oldu ki, söhbət vaksinasiyadan gedir. Burada da həmkarlarımız sürətlə əlaqə saxlaya bildilər. Səhv etmirəmsə, dünyada birinci vaksinasiya 2020-ci ilin dekabrında Amerikada, gərək ki, Birləşmiş Ştatlarda həyata keçirilib. Bizdə vaksinasiya 2021-ci il yanvarın 18-də başlandı. Yəni, ölkəyə vaksinlər kifayət qədər tez çatdırıldı. Bunlar Çin vaksinləri, növbəti mərhələdə Rusiya vaksinləri idi. COVAX layihəsi xətti ilə Avropa vaksinləri də aldıq. Yəni, vaksinləri seçmək imkanı vardı. Təbii ki, vaksinasiyanın könüllü olacağı qərara alındı və seçim vardı. Burada, əlbəttə, ikinci aspekt çox vacibdir. Hesab edirəm ki, Mixailin dediyi kimi, bizim təcrübəmizi uğurlu hesab etsək, yəqin ki, cəmiyyətlə düzgün kommunikasiya çox vacib aspektdir. Ona görə ki, situasiya insanlar üçün yeni, çox cəhətdən qorxulu idi. İnkar edənlər də vardı, hər yerdə olduğu kimi, prinsip etibarilə müxtəlif konspiroloji versiyalar vardı. Bizə nə kömək etdi? İlk növbədə, bizə kömək edən bunu başa düşməyimiz oldu ki, qərargahdan daxil olacaq ismarıclar tamamilə dürüst olmalıdır, biz onları elə yoxlamalıyıq ki, sonradan dəyişməyək. Ona görə ki, belə vəziyyətdə dediyimizi etmək çox vacib idi. Bu halda da mən yenə Prezidentə minnətdaram, çünki o, insanlara, ictimaiyyətə müraciət edir və bu ismarıcları verirdi. Əlbəttə, burada insanların Prezidentə etimadı öz rolunu oynadı. COVID ilə bağlı vəziyyətdə bu etimadın nə dərəcədə vacib olması bir daha təsdiqləndi, ona görə ki, Prezidentdən eşidilənlər birmənalı həqiqət kimi qəbul edilirdi. Əlbəttə, skeptiklər, skeptik əhval-ruhiyyəli insanlar vardı, az sayda vaksin əleyhdarları var. Lakin bütövlükdə biz ciddi ziddiyyətlərdən və ya iğtişaşlardan qaça bildik. Bizdə insanlar vaksin vurdurmağa getdilər və yetərincə intizamlı şəkildə vaksinləndilər. Bu günə qədər bizdə yaşı 18-dən yuxarı olan insanların təqribən 70 faizi iki doza vaksin alıb. Ona görə ki, bizdə əsasən yaşı 18-dən yuxarı olan insanlar vaksinlənir. Uşaqlar üçün vaksinləmə yalnız valideynlərin qərarı ilə həyata keçirilir, məcburi vaksinləmə yoxdur. Səhiyyə Nazirliyi belə də elan edir ki, bu, yalnız valideynlərin qərarı ilə həyata keçir. Ona görə də bu iki tədbirin kompleksi ən optimal ssenari üzrə hərəkət etməyə imkan verdi. Əlbəttə, belə bir ehtiyatlı optimizm var ki, ”omikron” epidemiyanın sonu ola bilər. Bununla bərabər, başqa versiyalar da səslənir. Deyirlər ki, virusun daha artıq təhlükəli, daha ölümcül yeni versiyaları yarana bilər. Lakin bütövlükdə keçilmiş yolu təhlil edərək bu gün mən bu iki komponenti əsas hesab edirəm: tezliklə yüksək iş qabiliyyətli, çox düzgün komanda yaratmaq, - vurğulamaq istəyirəm ki, bu komanda təkcə həkimlərdən ibarət olmamalıdır, - ikincisi, biz cəmiyyətə fikrimizcə, çox yoxlanılmış və çox düzgün ismarıclar vermişik. Bu, öz təsirini göstərib. Bu, elə mövzudur ki, fürsətdən istifadə edib, hamıya cansağlığı arzu etmək istəyirəm. Ona görə ki, əlbəttə, bu iki il hamı üçün çox mürəkkəb olub. Kimlərinsə daha uğurlu sağalmasına baxmayaraq, təəssüf ki, kimlərinsə müalicəsi nisbətən uğursuz olur, insanlar vəfat edir. Bizdə də ölənlər olur. Çox ümid etmək istərdim ki, biz artıq bu bəlanın sonuna yaxınlaşırıq.

Mixail Qusman: Mehriban xanım, qeyd etmək lazımdır ki, cənab Prezident televiziya formatında müraciət edirdi, yaşı ”18+” olanlar isə Sizin yazdıqlarınızı sosial şəbəkələrdə oxuyurdular. Obyektivlik naminə həm də daim sosial şəbəkələr vasitəsilə müraciət edirdilər.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva: Bax, məhz bu, çox vacibdir. Ona görə ki, yadımdadır, bu iki il ərzində Prezidentin keçirdiyi müxtəlif tədbirlərin istər pandemiyaya, istərsə təbabətə aidiyyəti yox idi. Lakin mən hər dəfə ondan xahiş edirdim ki, həmin məqam üçün mühüm tezis hazırlayım, bu və ya digər formada xahiş edirdim ki, bu tezis səsləndirilsin, bilirəm ki, insanlar qulaq asır və inanırlar. Bu da real təsirini göstərdi. Bax, bu, çox kömək etdi.

Prezident İlham Əliyev: Yeri gəlmişkən, biz beynəlxalq səviyyədə də həm kömək edən, həm də ”vaksin millətçiliyi”nə qarşı çox fəal çıxış edən azsaylı ölkələrdən biriyik. Mən beynəlxalq tribunalardan çıxışlarımda dəfələrlə demişəm, rəqəmlər gətirmişəm ki, inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında vaksinasiya səviyyəsi inkişaf etmiş ölkələrlə müqayisədə onlarca dəfə aşağıdır. Üstəlik, inkişaf etmiş bəzi ölkələr, xüsusən ilk dövrdə, bu vaksinlərin çatışmadığı, onları əldə etməyin çox çətin olduğu dövrdə onları külli miqdarda alıblar və almaqda davam edirlər. Mehriban deyir ki, biz yanvarda başlamışıq, lakin bu, çox çətin idi, çünki o vaxt, ümumiyyətlə, vaksinləri olanlar az idi, biz regionda birincilərdən biri olduq. Məhz yardım göstərmək, inkişaf etməkdə olan ölkələrə kömək göstərmək üçün biz başçılıq etdiyimiz Qoşulmama Hərəkatının Zirvə görüşünün keçirilməsi təşəbbüsünü, sonra isə Qoşulmama Hərəkatının adından Azərbaycanın təşəbbüsü ilə BMT-nin Baş Assambleyasının xüsusi sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsünü irəli sürdük və bu sessiya keçirildi. Həmçinin nəinki başqalarına kömək etməyən və yalnız özü haqqında düşünən, həm də onlara lazım olduğundan qat-qat çox vaksin alan ölkələri qınayan müvafiq qətnamələr qəbul edildi. İndi mən həmin ölkələrin adlarını çəkmək istəmirəm, bu statistika bizdə var. Bu, qəbul edildi. Ona görə ki, həqiqətən qlobal mənzərəyə nəzər salsaq inkişaf etmiş ölkələr, - təbii ki, Avropa ölkələri, - özlərini tam təmin ediblər, amma belə adlanan üçüncü dünya ölkələrinin çoxunda hətta kimin ölməsi, kimin qalması statistikası belə aparılmır. Onlar, sadəcə, taleyin ümidinə qalıb. Biz təqribən 80 ölkəyə maliyyə yardımı və humanitar yardım göstərmişik. Bir çox ölkələrə vaksinlərlə - həm Çin vaksini, həm AstraZeneca ilə yardım göstərmişik və göstərməkdə davam edirik. Biz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına (ÜST) ilk növbədə, Qoşulmama Hərəkatının üzvü olan ölkələrdə vaksinasiya üçün 10 milyon dollar könüllü ianə ayırmışıq və ÜST özünün açıq çıxışlarında Azərbaycanı həm daxildə, həm də kənarda nümunəvi ölkə kimi qiymətləndirib. Ona görə bu beynəlxalq format da çox vacibdir. Mən bilirəm ki, Rusiya da çox fəal kömək edib və edir. Yeri gəlmişkən, Rusiya bizə də həm PZR testləri ilə kömək edib, həm həkim briqadaları, həm də ”Sputnik V” vaksini göndərib. Biz bilirik ki, bəzən ölkə daxilində də ”Sputnik V” vaksini çatışmır, lakin bizim üçün artıq 220 min doza ayrılıb. Əlbəttə, bizim istifadə etdiyimiz 12 milyon doza ilə müqayisədə bu, kiçik miqdardır, lakin hər halda bu da dostluq jestidir. Biz bunu belə qəbul etmişik.

Mixail Qusman: İlham Heydər oğlu, Siz Qoşulmama Hərəkatını xatırlatdınız. Bu Hərəkat daha çox 1960-cı illərdə populyar idi. Siz dediniz ki, indi Hərəkata Azərbaycan sədrlik edir. Dünya arenasında Qoşulmama Hərəkatının yeni amil kimi yaranması meyli varmı? Çünki bu, onunla bağlıdırmı ki, ona Azərbaycan sədrlik edir. Lakin prinsipcə müasir dünyada yeni qüvvə kimi bu, nə qədər aktualdır?

Ardı Səh. 8

“Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin indiki formatı ali formatdır”

Prezident İlham Əliyev TASS agentliyində Rusiyanın aparıcı KİV-lərinin rəhbərləri ilə görüşüb

Əvvəli Səh. 7

Prezident İlham Əliyev: Fikrimcə, buna tələbat var. Biz bu missiyaya çox məsuliyyətlə yanaşmışıq. Mən, əlbəttə, bizi heç kimlə müqayisə etmək istəmirəm. Lakin siz də qeyd etdiniz ki, müəyyən mərhələdə Hərəkat öz dinamikliyini itirdi. Yəqin ki, bu, nəsillərin dəyişməsi ilə əlaqədar idi. Hər halda Qoşulmama Hərəkatının başlanğıcında Tito, Nasir... durmuşdular.

Mixail Qusman: Bandaranaike...

Prezident İlham Əliyev: Əlbəttə, bu xadimlər siyasi arenadan getdikdən sonra yəqin ki, müəyyən boşluq əmələ gəldi. Lakin beynəlxalq ictimaiyyətin belə qütbləşməsi də ümumilikdə ehtimal ki, öz rolunu oynayıb, çünki o, necə isə yavaş-yavaş sönməyə başladı. Biz nisbətən yeni üzvük. Biz 10 ildən bir az artıqdır ki, seçilmişik və sözün əsl mənasında, bir neçə ildən sonra bizə belə etimad göstərildi, yekdilliklə seçildik. Bizə özümüz daxil olmaqla, 120 ölkə səs verdi. Bizim missiyamızın hansı dərəcədə uğurlu olmasını deyə bilmərik. Lakin sədrliyimizin bir il uzadılması faktı yenə də bizim öz funksiyamızı yerinə yetirməyimizdən xəbər verir. Bakıda, sədrliyi öz üzərimizə götürdüyümüz sammitdə mən dedim ki, biz beynəlxalq hüququ, ədaləti qoruyacaq və üzv ölkələrin maraqlarını müdafiə edəcəyik. Biz bunu edirik. Biz beynəlxalq hüququ və ədaləti 2020-ci ildə bərpa etdik, üzv ölkələrin maraqlarını isə öz imkanlarımız hüdudunda müdafiə edirik. Dediyim kimi, humanitar-maliyyə yardımı və qlobal arenada mühüm tezislərin artikulyasiyası ilə. Hesab edirəm ki, Hərəkatın institutlaşdırılması istiqamətində müəyyən addımların atılması üçün potensial mövcuddur. Çünki bu, təşkilat deyil, Hərəkat adlandırılıb. Həm ölkə daxilində, həm də bəzi ölkələr arasında ziddiyyətlər olmasına baxmayaraq, hər halda bu, BMT-dən sonra ikinci təşkilatdır. Lakin Azərbaycanın həm vicdanlı üzv kimi və rəhbər kimi rolu artıq tanınıb. Bir daha deyirəm ki, Hərəkatın bütün üzv ölkələrinin bizi iki dəfə dəstəkləməsi, - ölkələr arasında çox ciddi qarşıdurmalar mövcuddur, - məhz bizim xarici siyasətimizin qarşıdurmasız kursundan xəbər verir, əksinə, bu siyasət əməkdaşlığa və imkanlar çərçivəsində köməyə hədəflənib. Bu istiqamətdə işləyən bizik. Fikrimcə, məkan mövcuddur və biz onun içərisinə çox səmərəli şəkildə yerləşə bilərik.

Mixail Petrov, TASS agentliyinin baş redaktoru: İlham Heydər oğlu, icazə versəniz, bugünkü görüşümüzə nə ilə başlamağımıza qayıtmaq istərdim. Belə alındı ki, Siz Rusiya tərəfindən Donetsk respublikalarının tanınmasından sonra Prezident Putin ilə ünsiyyətdə olan ilk xarici dövlət liderisiniz. Aydındır ki, biz, əlbəttə, hamımız Prezidentin Bəyanatını, Rusiya Prezidentinin televiziya müraciətini eşitdik. Lakin bununla belə Siz vəziyyəti daxildən bilirsiniz və Putin ilə danışıqlardan sonra Siz ukraynalı həmkarlarınızla, türkiyəli həmkarınızla daim kontaktda olursunuz, hər halda, bu hadisəyə cəlb edilmiş olursunuz. Bu biliyinizlə, böyük təcrübənizlə Siz proqnozunuz necədir? Aydındır ki, bu, ikitərəfli Rusiya-Ukrayna vəziyyəti deyil, bu vəziyyət bütün dünyaya aid edilir. Bundan sonrakı inkişafı Siz necə görürsünüz? Bu, zaman etibarilə nə qədər davam edəcək? Həm region üçün və həm də bütün dünya üçün bunun nə dərəcədə ciddi fəsadları olacaq? Mən, əlbəttə, Sizdən danışıqlarda səslənən qapalı məlumatlardan söhbət açmağınızı xahiş etmirəm. Lakin bununla belə Sizin bu məsələyə verdiyiniz şəxsi qiymət necədir?

Prezident İlham Əliyev: Bilirsiniz ki, proqnoz vermək mən tərəfdən çox məsuliyyətsizlik olardı, çünki mən həmişə faktlardan istifadə etməyin, baş verən vəziyyəti bizə aid olan sahədə dəyərləndirməyin, bu vəziyyətin Azərbaycan üçün maksimum əlverişli formalaşması üçün mümkün olan hər şeyi etməyin tərəfdarıyam. Düzünü desəm, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlər, bu münasibətlərin necə cərəyan edəcəyi barədə proqnoz vermək mənim üçün çətindir. Çünki bütün bunlar təzədir. Bizim bəyanatlarımız və sülhün bərqərar olmasına hədəflənməyimiz hələ ki, erməni rəhbərliyi tərəfindən ən azı açıq şəkildə qəbul edilmir. Buna görə də bu yaxınlarda baş verən hadisələr nəzərə alınmaqla dünyada vəziyyətin necə inkişaf edəcəyini proqnozlaşdırmaq çox çətindir. Fikrimcə, təkcə mənə deyil, bilavasitə bu prosesə cəlb edilənlərə də çox çətindir. Çünki hər şeyi və bütün əsas ölkələrin hərəkətini qabaqcadan görmək çox çətindir. Hətta İkinci Qarabağ müharibəsi başlananda, hətta o zaman potensialla - həm siyasi, həm hərbi, həm iqtisadi potensialla biz hər şeyi qabaqcadan nəzərə ala bilmirdik. Çünki müharibəni qabaqcadan proqnozlaşdırmaq mümkün deyil. Çünki təsdiqlənmiş planlar çərçivəsində gedirdik və yolumuzdan çıxmırdıq, lakin bu axında müxtəlif dolambaclar vardı. Rusiya ilə Ukrayna arasında vəziyyət barədə də bunu demək olar. Hər şey o qədər təzədir ki, hələ aparıcı paytaxtlardan biz yalnız təbii ki, büsbütün zidd bəyanatlar görürük. Vəziyyətin necə cərəyan edəcəyini deməyə çətinlik çəkirəm. Rusiyaya qarşı da sanksiyalar nədən ibarət olacaq? Axı, Qərb hələ də bunları elan etməyib. Yəni, hansısa eyhamlar edilir.

Mən eşitdim ki, sanksiya elan etmək istəmirlər, guya hesab edirlər ki, bu, onların elan olunmamasının qarşısının alınması amili ola bilər, elan isə onların nöqteyi-nəzərindən əl-qolu açacaq. Lakin bu, sizin kimi mənim də həm Rusiya televiziyasına, həm Türkiyə televiziyasına, həm də Britaniya televiziyasına, mənim linqvistik bacarıqlarım imkan verdiyi qədər baxaraq çıxardığım elə həmin təhlildir. Mən hansısa analogiyalar və analiz, vəziyyəti bilmək nöqteyi-nəzərindən sizdən çox məlumata malik deyiləm, çünki biz Rusiya ilə çox sıx işləyirik, Ukrayna ilə də bizim münasibətlərimiz inkişaf edir. Nəyisə təxmin edə bilərəm, lakin əminəm ki, dediyim kimi, bilavasitə cəlb edilənlər hər şeyi proqnozlaşdıra bilməzlər. Bunun üçün planları bilmək lazımdır. Bunun üçün Rusiya rəhbərliyinin planlarını, Ukrayna rəhbərliyinin planlarını, imkanlarını bilmək lazımdır. Biz Qərbin reaksiyasını o, praktik müstəviyə - bəyanatlardan fəaliyyətə keçəndə təxmin edə bilərik. Hələ ki, bütün bunları proqnozlaşdırmaq çox çətindir, lakin birmənalıdır ki, bu, uzunmüddətli prosesin başlanğıcıdır. Birmənalıdır ki, Rusiya Federasiyasının Prezidenti bu qərarı qəbul edəndə, yəqin düşünürəm ki, o da bu prosesin uzun olduğunu nəzərə alıb. Mən hesab edirəm ki, Rusiya özünün potensialı, coğrafiyası, imkanları ilə istənilən növ sanksiyaya davamlıdır. Bu, mənim şəxsi fikrimdir və bu, Rusiyaya tətbiq edilmiş həmin sanksiyalarla təsdiq edilir. Əslinə baxanda həmin sanksiyalar Rusiya istehsalçılarına idxaldan asılılığı azaltmaqda kömək etdi. Yəni, mən birmənalı əminəm ki, sanksiya yolu səmərəsizdir. Əlbəttə, o, Rusiya iqtisadiyyatına sözsüz ki, zərər vuracaq. Prezident Putin bu qərarı qəbul edəndə, yəqin ki, o, bunun hamısını hesablayıb. Lakin bu, həmin sanksiyaları tətbiq edənlərə də birmənalı şəkildə zərər vuracaq. Çünki ixrac üçün, özü də yüksək texnologiya məhsulları üçün ikinci belə perspektivli bazar tapmaq çətindir. Bu, mənim deyə biləcəyim maksimum bundan ibarətdir. Bu mövzunu 30 il ərzində bizə hər zaman çağırış edilən məlum ifadələrlə bitirmək istəyirəm: "Bütün məsələləri sülh yolu ilə həll etmək lazımdır". Biz bunu 30 il eşitdik, 30 il çalışdıq, lakin heç nə alınmadı. Buna görə də, əlbəttə, istərdik ki, hər şey sülh yolu ilə həll edilsin, lakin bu, həyatda, təəssüf ki, heç də hər zaman, mümkün olmur.

Mixail Qusman: İlham Heydər oğlu, Sizə bir texniki sual vermək olarmı? Bildiyiniz kimi, bizim bu görüşlər ənənəvi olaraq "off the record" formatında keçirilir. Bu gün isə bizim görüş bir növ yarım "off the record" formatında alınıb. Sonuncu sualı TASS agentliyinin baş redaktoru verdiyinə görə, biz həmkarlarımıza Sizin söhbətinizdən özlərinin, necə deyərlər, praktiki fəaliyyətində istifadə etmələrinə icazə verə bilərikmi?

Prezident İlham Əliyev: Əlbəttə. Mən dediyim hər bir sözə görə məsuliyyət daşıyıram.

Mixail Qusman: Bu çıxışdan ümumi məkanda istifadə etmək olarmı?

Prezident İlham Əliyev: Birmənalı şəkildə olar.

Mixail Qusman: Mən Prezidentə sual vermək istəyirəm. Gəlin məsləhətləşək, həmkarlar?

Prezident İlham Əliyev: Mən öz praktikam barədə danışaram. Azərbaycan cəmiyyətinin müxtəlif kateqoriyalarının nümayəndələri ilə və media, - Azərbaycan və xarici media, - təmsilçiləri ilə mənim bütün söhbətlərim açıq keçirilir. Yəni, mən heç nəyi gizlətmirəm. Mən nə düşünürəmsə, onu deyirəm, öz sözlərimə görə cavabdehəm və düşünürəm ki, bu gün burada elə bir söz deyilməyib ki, ona görə bizlərdən kim isə xəcalət çəksin. Əksinə, mənim fikrimcə, biz çox mühüm məsələləri aydınlaşdırdıq. Mən Azərbaycanın mövqeyini bütün məsələlər barədə yetərincə dürüst ifadə edirəm və bağlı qapılar arxasında öz həmkarlarıma dediklərimi bu və ya digər dərəcədə açıq şəkildə də deyirəm. Ona görə indiki halda mən aşkarlığın tərəfdarıyam. Bəs siz?

Mixail Qusman: Onda indiki halda "off the record" formatını ləğv edirik. Bu istisnaya görə sağ olun. Bu, o deməkdir ki, qabaqcadan xəbərdarlıq edirəm, növbəti dəfə biz yenidən qayıdacağıq.

Prezident İlham Əliyev: Bəlkə ənənələrin əsasını siz qoyursunuz?

Mixail Qusman: İlham Heydər oğlu, heç də hamı bizimlə Sizin kimi açıq olmur, heç də hamı.

Prezident İlham Əliyev: Mən bilmirəm, siz ki məsuliyyətli insanları, dövlət başçılarını dəvət edirsiniz. Düşünmürəm ki, onlar sizə bir söz desinlər, ictimaiyyətə nə isə başqa söz.

Mixail Qusman: Bəziləri hətta bizim suallarımızı bilirlər. Belə də olur.

Prezident İlham Əliyev: Xeyr, mən hər bir suala cavab verməyə hazıram. Bir daha deyirəm, məndən ötrü hər hansı qapalı mövzu yoxdur. Xarici siyasətə gəldikdə isə, o cümlədən sizin qeyd etdiyiniz kimi, vəziyyətin həssaslığı nəzərə alınmalıdır. Buna görə düşünürəm ki, bu, düzgün yoldur. Çünki bu, hər hansı ikimənalı şərhi və hər hansı interpretasiyanı istisna edir. Mən öz mövqeyimin ən yaxşı interpretasiyasını özüm verə bilərəm, odur ki, belə də edirəm. Qəribə olardı ki, biz burada görüşək, sonra isə Azərbaycanda fikirləşsinlər, tapmaca tapsınlar, onlar orada bağlı qapılar arxasında nə barədə danışıblar?

Sergey Mixaylov: Biz lap yaxın vaxtlarda Sizin bütün dünyada ardıcıl müsahibələrinizi müşahidə etmişik.

Prezident İlham Əliyev: Elədir.

Sergey Mixaylov: Məlum hadisələr haqqında müsahibələrinizin hamısını diqqətlə izləmişik.

Prezident İlham Əliyev: Fikrimcə, bütün prezidentlik illərim ərzində hər hansı dövrdə olduğundan daha çox müsahibəm olub.

Sergey Mixaylov: Bu zaman kəsiyi ərzində müsahibələr qalan bütün müddətdəkindən çox olub.

Prezident İlham Əliyev: Azərbaycanda məni hətta bəzən tənqid edirdilər ki, nə üçün mən nadir hallarda müsahibə verirəm. Hesab edirəm ki, müxtəlif tezislərlə və müxtəlif məsələlərlə əlaqədar kifayət qədər çıxış edirəm. Sadəcə, hesab edirdim ki, mən demək istədiklərimin hamısını çıxışlarımda demişəm. Lakin müharibə xüsusi vəziyyətdir, buna görə belə etməli oldum.

Sergey Mixaylov: Bu dövrdə müsahibələrinizin sayı misli görünməmiş dərəcədə çox olub.

Prezident İlham Əliyev: Yeri gəlmişkən, TASS agentliyi sağ olsun ki, sizin vasitənizlə öz baxışlarımı çatdırmağa imkan verib.

Mixail Qusman: Bu əyləşən xanım Sizdən müsahibə götürəndir.

Prezident İlham Əliyev: Bəli, tanıdım. Çox vacib idi. Ona görə ki, bilirsiniz, biz müstəqilliyin lap ilk dövründən müəyyən informasiya boşluğu ilə üzləşmişik. Üstəlik, əgər bu, sadəcə, vakuum olsaydı dərd yarı idi, biz öz fəaliyyətimizin düzgün interpretasiya edilməməsi ilə üzləşdik. Yeri gəlmişkən, biz indiyə qədər bunu hiss edirik, təkcə qərb ölkələrində deyil, həm də başqa ölkələrdə. Bəzən bilməmək səbəbindən, bəzən də qərəzli şəkildə bizim ölkə daxilində və beynəlxalq arenada nə etdiyimizi düzgün interpretasiya etmirlər. Buna görə son vaxtlara qədər bizim üçün əsas problemlərdən biri məhz Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması idi. Məhz ictimaiyyətə, çünki siyasi strukturlar hər şeyi çox gözəl bilirdilər. Lakin bu, sadəcə, onları qane edirdi - nə müharibə, nə sülh, faydasız danışıqlar, 30 ildir ki, Minsk qrupu gəlir, gedir. Yeri gəlmişkən, bu il onlar 1992-ci ildən bəri fəaliyyətlərinin yubileyini qeyd edəcəklər. Buna görə biz Qarabağda baş verənlər barədə həqiqəti geniş ictimaiyyətə, ekspert cəmiyyətlərindəkilərə, ictimai əhval-ruhiyyəni formalaşdıranlara çatdırmalı idik. Məhz həqiqəti, təəssüf ki, illər boyu təqdim edilənləri yox, müharibə dövründə bunu edə bildik. Bacardıq. Çoxları deyir ki, biz informasiya müharibəsini udmuşuq. Lakin biz elə müharibə aparmamışıq. Biz, sadəcə, imkan qazandıq, dünyanın diqqəti bu müharibəyə yönəldiyinə görə biz, sadəcə, həqiqəti demək imkanı qazandıq. Erməni tərəfindən fərqli olaraq biz öz xalqımıza da, ictimaiyyətə də həqiqəti deyirdik. Buna görə mən həm sizə, həm də bu imkanı yaradan digər Rusiya KİV-lərinə təşəkkür edirəm. Dmitri Konstantinoviçə xüsusi təşəkkürümü bildirirəm ki, o, efirdə Paşinyan ilə olmağa və necə deyərlər, öz mövqeyimizi Rusiya və bir sıra qərb televiziya tamaşaçılarına çatdırmaq imkanı verdi. Hərçənd deməliyəm ki, mənim ünsiyyətdə olduğum qərb KİV-lərinin demək olar ki, hamısı Azərbaycana qarşı qərəzli əhval-ruhiyyədə idilər və onların suallarında nə isə öyrənmək arzusundan daha çox ittihamlar səslənirdi. Bununla belə bu, hər halda həmin məkana daxil olmağımıza imkan verdi. Fikrimcə, dünyada bütövlükdə kifayət qədər tezliklə yeni reallıqları qəbul etdilər, o cümlədən ona görə ki, kimin haqlı olması, kimin işğala məruz qalması, kimin öz torpağında vuruşması, kimin işğalçı olması aydın idi. Bax, buna görə Sizə və sizin həmkarlarınıza təşəkkür edirəm. Onu da deməliyəm ki, Rusiya media məkanı bütövlükdə neytral olub. Əlbəttə, bəzi şəxsi məqamlar istisna olmaqla bütövlükdə neytrallıq tamamilə qorunub saxlanıb. Buna görə də təşəkkür edirəm, çünki heç də həmişə belə olmayıb.

Mixail Qusman: Çox sağ olun.

Prezident İlham Əliyev: Siz sağ olun.

Mixail Qusman: Sizə bir hədiyyəmiz var. Bunu həmkarlara demək lazımdır. Hamı bilir ki, bu yaxınlarda İlham Heydər oğlunun yubileyi oldu. Bu, Azərbaycan Prezidentinin TASS lentlərində və fotoxronikasında tam arxividir. Burada 32 mindən çox məlumat və 400-ə yaxın fotoşəkil var. Sizin bütün prezidentlik dövrünün bütün arxividir.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun. Mənim belə arxivim yoxdur.

Dövlətimizin başçısı da TASS agentliyinə xatirə hədiyyəsi təqdim etdi.

“Azərbaycan iqtisadiyyatı regionda vacib amilə çevrilib”

Prezident İlham Əliyev Dünya İqtisadi Forumunun Prezidentinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 24-də Dünya İqtisadi Forumunun Prezidenti Borge Brendenin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Dünya İqtisadi Forumunun Prezidenti Borge Brende ölkəmizə səfərləri zamanı Dünya İqtisadi Forumunun Dördüncü Sənaye İnqilabı Şəbəkəsinin Azərbaycan Mərkəzinin açılışında iştirak etmələrini məmnunluqla vurğuladı.

O, ölkəmizin bütün sahələrdə əldə etdiyi iqtisadi uğurların əhəmiyyətini qeyd etdi, Azərbaycan iqtisadiyyatının regionda vacib amilə çevrilməsinin önəmini bildirdi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Dünya İqtisadi Forumu arasında əməkdaşlığın yüksək səviyyədə həyata keçirilməsindən razılığını ifadə etdi. Dövlətimizin başçısı Dünya İqtisadi Forumu ilə ölkəmiz arasında əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi üçün yaxşı imkanların olduğunu dedi.

Görüşdə əməkdaşlığımızın perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Borge Brende Dünya İqtisadi Forumunun növbəti toplantısında iştirak etmək üçün Forumun təsisçisi və icraçı sədri Klaus Şvabın dəvətini Prezident İlham Əliyevə çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev

Moldova parlamentinin sədri ilə videoformatda görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 24-də Moldova parlamentinin sədri İqor Qrosu ilə videoformatda görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev Moldova parlamenti sədrinin Azərbaycana səfəri çərçivəsində səmərəli görüşlərin keçirildiyini qeyd etdi. Dövlətimizin başçısı onun işğaldan azad edilmiş ərazilərə və Şuşa şəhərinə səfər etdiyini, Ermənistanın 30 illik işğal dövründə törətdiyi dağıntılarla, eyni zamanda, azad edilən ərazilərdə Azərbaycan tərəfindən qısa müddətdə görülən quruculuq işləri ilə yerində tanış olduğunu bildirdi. Dövlətimizin başçısı ötən ilin dekabrında Brüsseldə Moldova Prezidenti ilə görüşünü və bu yaxınlarda Moldovanın xarici işlər nazirinin Azərbaycana səfərini qeyd edərək əlaqələrimizin dinamik və intensiv xarakter daşıdığını məmnunluqla vurğuladı. Bu kursun davam etdirilməsinin və əlaqələrimizin daha da gücləndirilməsinin vacibliyini qeyd etdi.

Moldova parlamentinin sədri İqor Qrosu Azərbaycanda olmağından məmnunluğunu ifadə edərək səfər çərçivəsində Milli Məclisin sədri və digər rəsmi şəxslərlə səmərəli və məhsuldar görüşlər keçirdiyini bildirdi. Ölkələrimizin daim bir-birinin ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə dəstək verdiklərini qeyd etdi. İqor Qrosu işğaldan azad olunmuş ərazilərə və Şuşa şəhərinə səfər etdiyini, oradakı vəziyyətlə yerindəcə tanış olduğunu bildirdi. Moldova parlamentinin sədri ölkəsində yaşayan Azərbaycan diasporunun yerli cəmiyyətə çox yaxşı inteqrasiya etdiyini də diqqətə çatdırdı.

Görüşdə ölkələrimiz arasında iqtisadi-ticari əlaqələrin genişləndirilməsi, enerji sahəsində əməkdaşlıq, beynəlxalq təşkilatlar, beynəlxalq parlamentlərarası təsisatlarda birgə fəaliyyət və digər məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Britaniyalı deputatlar: “Azərbaycan xalqı ilə həmrəyik”

Böyük Britaniya parlamentinin 12 üzvü Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümü ilə əlaqədar birgə bəyanatla çıxış edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, parlamentarilər qətliamın 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan xalqına, xüsusilə də faciə nəticəsində yaxınlarını itirənlərə başsağlığı verib, Azərbaycan xalqı ilə həmrəy olduqlarını bəyan ediblər.

Ən irimiqyaslı mülki insan itkisi ilə nəticələn Xocalı qətliamı parlamentarilər tərəfindən Azərbaycanın yaxın tarixinin ən faciəvi səhifələrindən biri kimi xarakterizə edilib. Parlamentarilər, həmçinin Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin Xocalıda baş verənləri hərbi cinayət və bəşəriyyətə qarşı cinayət kimi xarakterizə edən 2010-cu il 22 aprel tarixli qərarını xatırladıblar. Gələcəkdə belə faciələrin təkrarlanmaması məqsədilə beynəlxalq humanitar hüququn möhkəmləndirilməsinin zəruriliyi vurğulanıb.

Britaniyalı parlamentarilər, həmçinin münaqişənin yekunlaşmasını alqışlayaraq, regionda bütün maraqlı tərəflərin iştirakı ilə aparılan danışıqların Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin tam normallaşmasına gətirib çıxaracağına ümidvar olduqlarını qeyd ediblər. Bununla yanaşı, postmünaqişə mərhələsində bir sıra çağırışların, o cümlədən ərazilərin minalardan təmizlənməsi, nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin bərpası, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası kimi çağırışların mövcud olduğu qeyd edilib, bu problemlərin həlli, xüsusilə də ərazilərin minalardan təmizlənməsi istiqamətində Birləşmiş Krallıq hökumətinə çağırış edilib.

Xatırladaq ki, birgə bəyanat indiyə qədər Böyük Britaniya parlamentarilərinin Xocalı faciəsinə dair qəbul etdiyi ilk birgə təşəbbüsdür. Təşəbbüsə parlamentin İcmalar Palatasının üzvləri Bob Blekmen, Deyvid Duquid, Bob Sili, Metyu Offord, Dan Poulter, Lordlar Palatasının üzvləri Lord Rizbi, Lord Şeyx, Lord Kilkluni, Lord Hüseyn, Lord Evans, Baronessa Manzoor və Lord Flayt qoşulublar. Bundan əvvəl - 2017-ci ildə isə Şotlandiya regional parlamentində Xocalı faciəsinə dair irəli sürülmüş qanunvericilik təşəbbüsü regional parlamentin əksər üzvləri tərəfindən dəstəklənmişdi.

Böyük Britaniya parlamentinin Azərbaycan Qrupunun fevralın 22-də keçirilmiş iclasında da Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümü müzakirə edilib. İclasda iştirak edən parlamentarilər tərəfindən Xocalı qətliamı ilə əlaqədar Azərbaycan xalqı ilə bir daha həmrəylik ifadə olunub.

“Xocalı soyqırımı insanlığa qarşı törədilmiş cinayətdir”

YAP Mərkəzi Aparatında bu mövzuda videokonfrans keçirilib

Fevralın 24-də Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatında Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümünə həsr edilmiş ”Xocalı soyqırımı insanlığa qarşı törədilmiş cinayətdir” mövzusunda videokonfrans keçirilib.

Videokonfransda YAP İdarə Heyətinin, Təftiş Komisiyasının, Veteranlar Şurasının, Gənclər Birliyinin üzvləri, Mərkəzi Aparatın əməkdaşları, yerli təşkilatların sədrləri, mətbu orqanların baş redaktorları və Xocalı rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Xocalı faciəsində, həmçinin ərazi bütövlüyümüzün qorunması, torpaqlarımızın azad olunması uğrunda həlak olanların əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Sonra Xocalı faciəsinə həsr edilmiş film nümayiş etdirilib.

Videokonfransda çıxış edən YAP Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov bildirib ki, son 200 ildə xalqımız böyük müsibətlərlə üzləşib: soyqırımı, deportasiya, etnik təmizləmə, işğal, terrorizm. Bütün bu faciələrin kökündə böyük güclərin himayəsi altında 2 əsr bundan əvvəl əzəli Azərbaycan torpaqlarında yerləşdirilmiş ermənilərin məkrli planları dayanır. Məqsəd isə bir olub - nəyin bahasına olursa-olsun, azərbaycanlıları sıxışdırıb yurdundan çıxarmaq, torpaqlarımızı ələ keçirmək! Qəddarlığı, cəlladlığı, qaniçənliyi özlərinin həyat tərzinə çevirən erməni millətçiləri öz havadarlarına arxalanaraq çirkin niyyətlərinə nail olmaq üçün hər cür vəhşiliyi törətməkdən çəkinməyiblər. 1905-1906, 1918-ci illərdə törədilən kütləvi qırğınlar, azərbaycanlıların yaşadıqları yüzlərlə yaşayış məntəqəsinin, mədəniyyət abidələrinin, hətta məzarlıqların yerlə yeksan edilməsi bəşəriyyətə qarşı cinayətdir. Sonrakı hadisələrdə olduğu kimi, beynəlxalq ictimaiyyət bu ədalətsizliklərə sadəcə göz yummaqla kifayətlənib.

YAP Sədrinin müavini qeyd edib ki, yalnız XX əsrin əvvəllərində əzəli Azərbaycan torpaqlarında dövlət qurmağa nail olan ermənilərin Azərbaycana qarşı torpaq iddiası keçmiş Sovetlər dönəmində də davam edib: ”Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin dediyi kimi: ”Bizim ata-baba torpağımız olan İrəvan xanlığı, Zəngəzur mahalı, digər torpaqlar indi Ermənistan dövləti üçün torpaq olubdur. Bunlar bizim tarixi torpaqlarımızdır, ancaq biz Ermənistana qarşı torpaq iddiası irəli sürmürük. Halbuki, sürə bilərik. Çünki indiki Ermənistanın yerləşdiyi ərazi qədim türk, Azərbaycan torpaqlarıdır”. Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illərdə ermənilər öz xəyallarını-torpaq iddiasını dilə gətirməyə belə cəsarət etmirdilər. Ümummilli liderimiz SSRİ rəhbərliyindən istefa verəndən dərhal sonra hərəkətə keçdilər, Ermənistanda 250 min azərbaycanlını etnik təmizləməyə məruz qoydular, torpaqlarımızın 20 faizini işğal etdilər və 700 min soydaşımızı yurdundan didərgin saldılar. 1988-1993-cü illərdə davam edən işğal zamanı ermənilərin hədəfi mülki əhali - körpə uşaqlar, qadınlar və yaşlılar olub. Bağanıs Ayrım, Qaradağlı, Ağdaban, Başlıbel, Xocalı qətliamları erməni cəlladlarının vəhşiliyinin, insanlıq əleyhinə cinayətlərinin bariz sübutudur. Yaddan çıxarmaq olmaz ki, Xocalı şəhəri 1988-ci ildə ermənilər tərəfindən 3-cü dəfə dağıdıldı. Şəhər 1905 və 1918-ci illərdə də erməni terror dəstələrinin vəhşiliyinin qurbanı olmuş, yandırılmışdı. Xocalı faciəsi bəşər tarixinin ən qanlı cinayətlərindən biri kimi erməni vandalizminin növbəti nümunəsi idi”.

Vurğulanıb ki, dünya 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə də erməni vandalizminə şahidlik etdi. Gəncə, Tərtər, Bərdə və digər şəhər və kəndlərimizin kütləvi məhvetmə imkanlarına malik ballistik və reaktiv raketlərlə, kasetli bombalarla hədəfə alınmasına, müharibə qanunlarına zidd olaraq mülki əhalinin öldürülməsinə, evlərin, sosial obyektlərin dağıdılmasına beynəlxalq ictimaiyyət yenə də göz yumdu. Vətən müharibəsi zamanı xarici ölkələrin diplomatik korpusunun nümayəndələri bir neçə dəfə bölgələrə səfər etdilər, erməni cəlladlarının törətdiyi vəhşiliklərin canlı şahidi oldular. Lakin əksər beynəlxalq qurumlar, aparıcı ölkələr erməniyə ”dayan” demədi, əksinə, Azərbaycana mütəmadi olaraq təzyiq göstərməyə, müharibəni dayandırmağa, Ermənistanı düçar olduğu məğlubiyyətdən qurtarmağa çalışdılar. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qəhrəman Azərbaycan ordusu hər gün irəlilədi, xalqımızın müqəddəs amalını gerçəkləşdirdi, torpaqlarımızı işğaldan azad etdi və bizə tarixi Zəfəri bəxş etdi. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə yanaşı, həm də beynəlxalq təşkilatların uzun illər kağız üzərində qalmış qərar və qətnamələrinin icrasına da nail oldu, Cənubi Qafqaz regionunda yeni reallıqlar yaratdı.

”Azərbaycan Xocalı faciəsinin dünyada soyqırımı kimi tanıdılması istiqamətində sistemli iş aparır, məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir. Dövlət orqanları, diaspor təşkilatları ilə yanaşı, Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən mühüm addımlar atılır. Xüsusilə də, Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın rəhbərliyi ilə 2008-ci ilin may ayından başlanan ”Xocalıya ədalət” kampaniyasının uğurla davam etdirilməsi real nəticələrin əldə olunmasını şərtləndirir. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, bir sıra ölkələrin parlamentləri, ABŞ-ın 20-dən çox ştatı bu cinayəti qətliam kimi tanıyıb, Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə abidələr ucaldılıb. Amma hələ də ikili standartlara aludə olan, bu mərəzdən yaxa qurtara bilməyən, yaxud qurtarmaq istəməyən dairələrin XX əsrin faciəsi hesab edilən Xocalı soyqırımına və onu törədənlərə münasibəti birmənalı, yəni obyektiv və ədalətli deyil. Halbuki, Ulu öndər Heydər Əliyevin təbirincə desək: ”Bütövlükdə Azərbaycan xalqına qarşı yönəldilmiş Xocalı soyqırımı öz ağlasığmaz qəddarlığı və qeyri-insani cəza üsulları ilə bəşər tarixində tayı bərabəri olmayan bir vəhşilik aktıdır. Bu soyqırım, eyni zamanda, bütün bəşəriyyətə qarşı tarixi bir cinayətdir”. Buna görə də bu qanlı cinayətin təşkilatçıları və icraçıları - Ermənistanın keçmiş siyasi və hərbi rəhbərliyi beynəlxalq hüquq qarşısında cavab verməli və öz layiqli cəzalarını almalıdırlar. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin ”Mən əminəm ki, gün gələcək Xocalı faciəsini törədən, dinc əhaliyə qarşı qəddarlıq göstərən, dinc əhalini məhv edən erməni cinayətkarları məhkəmə qarşısında cavab verəcəklər” sözləri xalqımızda belə bir qəti əminlik yaradır ki, faciə qurbanlarının qanı yerdə qalmayacaq, haqqın, ədalətin zəfər çalması üçün dövlətimizin gördüyü tədbirlər gec-tez öz bəhrəsini verəcəkdir. Belə bir müdrik kəlam var: ”Tarixin acı dərslərindən düzgün nəticə çıxarmayan xalqın gələcəyi olmaz”. Biz son 200 ildə, həmçinin ötən 30 ildə başımıza gətirilən müsibətlərdən və xüsusən Xocalı faciəsindən doğru-düzgün nəticə çıxarmalı, ibrət dərsi götürməliyik. Bir sözlə, illər keçsə də, Azərbaycan xalqı heç zaman Xocalı faciəsini unutmayacaq”,-deyə YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri qeyd edib.

Tədbirdə YAP Veteranlar Şurasının üzvü, Milli Məclisin deputatı Elman Məmmədov ”Xocalı faciəsi 200 il davam edən erməni terrorunun tərkib hissəsidir” mövzusunda çıxış edib. O bildirib ki, Gülüstan və Türkmənçay müqaviləsinə əsasən ermənilərin tarixi torpaqlarımıza köçürülməsindən sonra xalqımızın həyatında faciələr yaşanıb. Onun sözlərinə görə, həmin vaxtdan etibarən ermənilər terror təşkilatları yaradıb, tarixi torpaqlarımızda özlərinə dövlət yaratmaq üçün havadarlarının dəstəyi ilə kütləvi qırğınlar törədiblər: ”1905-ci il, 1918-ci il hadisələri də buna sübutdur. Sovetlər dövründə, 1948-1953-cü illərdə azərbaycanlılar öz doğma yurdlarından deportasiya olundular. Daha sonra Qarabağda 1988-ci il fevralın 12-də Əsgəranda ermənilər torpaq iddiaları ilə çıxış etməyə başladılar, fevralın 13-də isə Xankəndidə mitinq keçirildi və sonra bu hadisə qanlı müharibəyə çevrildi. O vaxtkı hakimiyyət torpaqlarımızın, o cümlədən Xocalının düşməndən qorunması üçün heç bir addım atırmırdı, sadəcə yalan vədlər verməklə məşğul idilər”.

E.Məmmədov qeyd edib ki, 1992-ci ilin fevral ayının 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələri 366-cı motoatıcı alayının zirehli texnikasının və hərbi heyətinin köməyi ilə Xocalı şəhərində soyqırımı törədərək 63-ü uşaq, 106-ı qadın, 70-i qoca olmaqla 613 nəfər Xocalı sakinini qətlə yetirib. Şəhəri tərk etməyə məcbur olan əhali isə dağlara, meşələrə qaçsa da, hər tərəfdə silahlı ermənilər dinc əhalini güllələyib, onlara amansız divan tutublar. Soyuq, qarlı fevral gecəsində yüzlərlə soydaşımız əsir düşüb, girov götürülüb. Soydaşlarımız erməni təcavüzündən yayınıb meşələrə, dağlara qaçsa da, onların çoxu soyuqdan, şaxtadan məhv olublar. O deyib ki, ermənilərin əhatəsində olan Xocalı 4 ay mühasirədə qaldı: ”Faciə baş verməmişdən əvvəl, son bir ay ərzində respublika rəhbərliyindən bizə məlumat verirdilər ki, ”sabah yolu açırıq, mühasirəni yarırıq”. Amma bu baş vermədi. Xocalıdakı vəziyyətə o vaxtkı hakimiyyət məsuliyyətsiz yanaşırdı və ermənilər də bundan istifadə edərək şəhərə hücum etdilər, dinc insanları qətlə yetirdilər. O dövrdə respublikada hakimiyyət uğrunda mübarizə gedirdi, bu səbəbdən də torpaqlarımızın müdafiəsi yaxşı təşkil olunmadı”.

Milli Məclisin deputatı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində faciə qurbanlarının qisasının alındığını deyib və yaxın zamanlarda Xocalı sakinlərinin də öz yurdlarına qayıdacaqlarına inandığını söyləyib.

”Xocalı faciəsi erməni vəhşiliyinin əyani sübutudur” mövzusunda çıxış edən Xocalı sakini, şəhid övladı, Daxili İşlər Nazirliyinin Hospitalının həkimi Almaz Həsənova bildirib ki, Xocalı faciəsi haqqında danışmaq hər kəs üçün çox çətindir: ”Çünki bu qətliam XX əsrin ən böyük faciələrindən biridir. Mənim atam da bu faciənin qurbanı olub. Ermənilər Xocalıda görünməmiş vəhşilik törətdilər. Ermənilər 63 uşağı, 106 qadını, çoxlu sayda qocanı xüsusi qəddarlıqla öldürüblər. Biz bilirik ki, müharibənin öz qanunları var. Müharibələrdə dinc insanları öldürmək hərbi cinayət sayılır. Amma ermənilərin Xocalıda törətdiyi qətliam bütün bəşəriyyətə və insanlığa qarşı cinayətdir. Bu cinayəti törədənlər öz cəzalarını almalıdır, dünya bu soyqırımı tanımalıdır”.

Ardı Səh. 11

“Xocalı soyqırımı insanlığa qarşı törədilmiş cinayətdir”

YAP Mərkəzi Aparatında bu mövzuda videokonfrans keçirilib

Əvvəli Səh. 10

A.Həsənova qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu ”Dəmir yumruq” əks-hücum əməliyyatı keçirərək 44 gündə ərazilərimizi 30 il davam edən düşmən işğalından azad etdi: ”Ali Baş Komandanın dəmir iradəsi və sarsılmaz qətiyyəti, eyni zamanda, xalqın birliyi və şanlı ordumuzun şəxsi heyətinin cəsarəti sayəsində müharibə Azərbaycanın qələbəsi ilə başa çatdı. Bu gün bütün şəhidlərimizin ruhu rahatdır”.

Videokonfransda ”Xocalı XX əsrin faciəsidir” mövzusunda çıxış edən YAP Xocalı rayon təşkilatının sədri Vahid Əliyev bildirib ki, Xocalı soyqırımına qədər ermənilər Qarabağ ərazisində yerləşən bir çox yaşayış məntəqələrinin, o cümlədən Ağdərə rayonunun İmarət Qərvənd, Xocavənd rayonunun Axullu, Tuğ, Qaradağlı, Xocalı rayonunun Cəmilli, Meşəli, Xankəndi şəhərinin Kərkicahan qəsəbəsini və Şuşa rayonunun Malıbəyli və Quşçular kəndlərini işğal etmişdilər: ”Ermənilər yalnız Xocalıda azərbaycanlılara qarşı soyqırım aktı törətməmişdi. Yuxarıda qeyd olunan yaşayış məntəqələrinin işğalı zamanı da dinc əhaliyə qarşı cinayətlər, qətliamlar törədilmişdi. Şəraitdən aslı olaraq bəzi yaşayış məntəqələrində soyqırımının miqyası böyük, bəzilərində isə nisbətən kiçik olmuşdu. Xocalı rayonunun Meşəli və Xocavənd rayonunun Qaradağlı kəndlərində ermənilər tərəfindən sözün həqiqi mənasında insanlıq əleyhinə qətliam törədilmişdi. Cəmi 409 sakini olan Meşəli kəndinin işğalı zamanı 28 nəfər amansızccasına qətlə yetirilmişdi. Əgər mühasirəni yarmaq mümkün olmasaydı, Meşəli kəndindən bir nəfər belə xilas ola bilməzdi. Xocavənd rayonunun Qaradağlı kəndinin işğalı zamanı isə kənddə qalmış 139 nəfərdən 91 nəfəri xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilib. Bunları qeyd etməklə bir daha vurğulamaq istəyirəm ki, ermənilər yalnız Xocalıda soyqırımı törətməyib. Yaşayış məntəqələrimizin işğalı zamanı harada fürsət tapıblarsa, öz xislətlərini göstəriblər”.

Onun sözlərinə görə, Xocalıda törədilən soyqırımı hadisəsi miqyasına görə ən dəhşətlisi və ən amansızıdır: ”Dörd ay tam mühasirə şəraitində qalan, adi çörəyə belə möhtac olan dinc əhali şaxtalı bir qış gecəsi hər tərəfdən mühasirəyə alınaraq ilk öncə artilleriya və ağır texnikaların mərmi yağışına tutulub. Daha sonra isə canlı qüvvə dinc, əliyalın əhali üzərinə hücuma keçib, evlərə od vurulub, qarşılarına çıxan hər kəs qocasına, qadınına, körpəsinə, uşağına baxılmadan vəhşicəsinə qətlə yetirilib. Dünya bu qətliama səssiz qalmamalıdır”.

Siyasi elmlər doktoru, professor Elçin Əhmədov tədbirdə ”Xocalı soyqırımını törədənlər cəzasız qalmayacaqlar” mövzusunda çıxış edərək bildirib ki, Azərbaycan dövləti Xocalı soyqırımının dünyada tanınması üçün sistemli tədbirlər həyata keçirir: ”Xocalı soyqırımının beynəlxalq müstəvidə tanıdılması və erməni faşizminin ifşası ilə bağlı işlər ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın tələbilə hakimiyyətə qayıdışından sonra başlayıb. Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə 1994-cü il fevralın 24-də Milli Məclis ”Xocalı Soyqırımı Günü haqqında” qərar qəbul edib. Bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva bu məsələni diqqət mərkəzində saxlayır. Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması səfirliklərimiz və diaspor təşkilatlarımız qarşısında vacib məsələlərdən biri kimi müəyyənləşdirilib”.

Onun sözlərinə görə, Xocalı soyqırımının dünyada tanıdılması istiqamətində Heydər Əliyev Fondu sistemli tədbirlər həyata keçirir: ”2008-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə başlanmış ”Xocalıya ədalət!” beynəlxalq kampaniyası hazırda uğurla davam etdirilir. Görülən işlərin nəticəsidir ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Parlament İttifaqı, 17 ölkənin parlamenti və ABŞ-ın 24 ştatı Xocalı soyqırımı haqqında müvafiq sənədlər qəbul ediblər. 44 günlük Vətən müharibəsində Xocalı qatillərinin bir qismi öz layiqli cəzalarını aldılar. Amma inanırıq ki, güclü Azərbaycan dövləti qarşıya qoyduğu məqsədə nail olacaq və Xocalı qətliamını törədən bütün canilər ədalət məhkəməsinə çıxarılacaq. Eyni zamanda, Xocalı soyqırımı bütün dünyada tanınacaq”.

Daha sonra videokonfransda Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə bağlı siyasi partiyalara və beynəlxalq təşkilatlara müraciət qəbul olunub.

Videokonfransa yekun vuran YAP Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov bildirib ki, biz xalq olaraq bundan sonra da güclənməli və birlik nümayiş etdirməliyik. Azərbaycanın gələcəyinin Heydər Əliyev yolu və ideyaları ilə bağlı olduğunu deyən YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri qeyd edib ki, bu yolu uğurla davam etdirən Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin ətrafında daha sıx birləşməliyik.

Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə əlaqədar siyasi partiyalara və beynəlxalq təşkilatlara

MÜRACİƏT

30 il bundan əvvəl - 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Xocalı şəhərində soyqırımı aktı törədildi. Şəhər yerlə yeksan edildi, 63 uşaq, 106 qadın, 70 qoca olmaqla, 613 nəfər xüsusi qəddarlıq və amansızlıqla qətlə yetirildi, 8 ailə tamamilə məhv edildi, 1275 nəfər əsir götürüldü, 150 nəfərin taleyi isə indiyə kimi naməlumdur. Xəsarət alanlardan 487 nəfəri şikəst olub, onlardan 76 nəfəri azyaşlıdır.

Sonrakı günlərdə hadisə yerinə səfər edən xarici ölkələrin çoxsaylı mətbuat nümayəndələri də bu dəhşətli mənzərənin şahidi oldular. Onların müxtəlif kütləvi informasiya vasitələrində yaydıqları məlumatlarda diqqətə çatdırıldığı kimi, yüzlərlə insan öldürülmüş, mülki şəxslərin, o cümlədən qadın və uşaqların cəsədləri təhqir edilmişdi.

Xocalı soyqırımı Ermənistanın siyasi və hərbi rəhbərliyinin 1988-1993-cü illərdə Azərbaycan torpaqlarının 20 faizinin işğalı və 700 min nəfər azərbaycanlının öz yurdundan didəgin salınması ilə nəticələnən işğalçılıq siyasətinin həyata keçirilməsi zamanı dinc əhaliyə qarşı törətdiyi ən dəhşətli cinayətdir. Həmin illərdə ermənilərin işğal edərək yer üzündən sildikləri Bağanıs Ayrım, Qaradağlı, Ağdaban, Başlıbel və onlarla digər yaşayış məntəqələrində əksəriyyətini uşaqlar, qadınlar və qocalar təşkil edən yüzlərlə dinc əhalini xüsusi amansızlıqla qətlə yetirməsi vandalizmin, insanlıq əleyhinə cinayətlərin bariz sübutudur.

2020-ci ildə Ermənistanın yeni torpaqlar ələ keçirmək məqsədi ilə növbəti hücum cəhdlərinin qarşısını almaq üçün Azərbaycanın həyata keçirdiyi əks-hücum əməliyyatları - Vətən müharibəsi zamanı da ermənilər beynəlxalq hüququn tələblərini kobudcasına pozaraq Gəncə, Tərtər, Bərdə və digər şəhər və kəndlərimizi kütləvi məhvetmə imkanlarına malik ballistik və reaktiv raketlərlə, kasetli bombalarla hədəfə aldılar. Nəticədə 98 mülki şəxs həyatını itirdi, 414 nəfər yaralandı, 3000-dən çox ev və 100 yaşayış binası dağıdıldı.

44 günlük Vətən müharibəsində Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan torpaqları azad edildi, 30 illik işğala son qoyuldu. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə yanaşı, həm də beynəlxalq təşkilatların uzun illər kağız üzərində qalmış qərar və qətnamələrinin icrasını təmin etdi, Cənubi Qafqaz regionunda yeni reallıqlar yaratdı. Hazırda işğaldan azad olunan ərazilərdə geniş bərpa-quruculuq işləri həyata keçirilir. Yaxın illərdə bu ərazilərin sakinlərinin öz yurdlarına qayıdışı və layiqli-dayanıqlı məskunlaşması təmin ediləcəkdir.

Xocalı faciəsinin dünyada soyqırımı kimi tanıdılması, qanlı cinayət aktına adekvat qiymət verilməsi istiqamətində Azərbaycan dövləti tərəfindən sistemli iş aparılır. Eyni zamanda, Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirir. Xüsusilə də, Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın rəhbərliyi ilə ”Xocalıya ədalət” kampaniyasının uğurla davam etdirilməsi, bir çox ölkədə tədbirlərin təşkili və digər işlər real nəticələrin əldə olunmasını şərtləndirir. Bunun nəticəsidir ki, bir sıra ölkələrin parlamentləri, ABŞ-ın 20-dən çox ştatı bu cinayəti qətliam kimi tanıyıb.

Azərbaycan həmişə sülh, əməkdaşlıq tərəfdarı olub, bunu öz mövqeyi və fəaliyyəti ilə dəfələrlə sübut edib. Lakin heç bir cinayət cəzasız qalmamalıdır. Xocalı soyqırımı öz ağlasığmaz qəddarlığı və qeyri-insani cəza üsulları ilə bəşər tarixində tayı bərabəri olmayan bir vandalizm aktıdır. Təəssüflər olsun ki, 30 il keçməsinə baxmayaraq, beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən bu qanlı faciəyə lazımi siyasi və hüquqi qiymət verilməyib, cinayəti törətmiş şəxslər hələ də məsuliyyətə cəlb edilməyib.

Hesab edirik ki, Xocalı soyqırımı, təkcə azərbaycanlılara qarşı deyil, bütün bəşəriyyətə, insanlığa qarşı törədilmiş tarixi bir cinayətdir. Buna görə də bu qanlı cinayətin təşkilatçıları və icraçıları - Ermənistanın keçmiş siyasi və hərbi rəhbərliyi beynəlxalq hüquq qarşısında cavab verməli və öz layiqli cəzalarını almalıdırlar. Cəzasızlıq mühitinin nəticəsidir ki, həmin şəxslər və onların təsiri altında olan revanşist çevrələr bu gün də iki ölkə arasında və regionda sülhün bərqərar olması istiqamətində görülən işlərə, o cümlədən beynəlxalq ictimaiyyətin təşəbbüslərinə mane olmağa çalışırlar.

Biz beynəlxalq təşkilatları, siyasi partiyaları və dünya ictimaiyyətini insanlıq əleyhinə törədilmiş Xocalı soyqırımına biganə qalmamağa, belə cinayətlərin bir daha yer üzündə təkrarlanmaması üçün Xocalıya ədalətin təmin edilməsi yönündə Azərbaycanın təşəbbüslərini dəstəkləməyə, birlik və həmrəylik nümayiş etdirməyə çağırırıq.

Müraciət Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkil etdiyi Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümünə həsr edilmiş ”Xocalı soyqırımı insanlığa qarşı törədilmiş cinayətdir” mövzusunda videokonfransda qəbul edilmişdir.

24 fevral 2022-ci il

Xocalı soyqırımı ilə bağlı hazırlıq prosesi

NECƏ HƏYATA KEÇİRİLİR?

Azərbaycan tarixinin ən dəhşətli səhifələrindən biri olan Xocalı soyqırımından 30 il ötür. Ermənistan silahlı qüvvələri beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini kobudcasına pozaraq keçmiş sovet ordusunun Xankəndidə yerləşən 366-cı alayının iştirakı ilə Xocalı şəhərinə hücum etdi və dinc əhaliyə misli görünməmiş qəddarlıqla divan tutdu. Xocalı soyqırımı zamanı 106 qadın, 63 uşaq və 70 yaşlı insan olmaqla 613 nəfər qətlə yetirildi, 1275 sakin girov götürüldü, 150 nəfərin taleyi isə bu günədək naməlum qalıb. Şəhər yerlə-yeksan edildi. Həmin faciəvi gecə zamanı 487 nəfər Xocalı sakini ciddi şəkildə şikəst edildi və onlardan 76 nəfəri uşaqlardan ibarət idi. 8 ailə tamamilə məhv edildi, 25 uşaq hər iki valideynini və 130 uşaq isə bir valideynini itirdi. Qətlə yetirilən insanlardan 56 nəfəri xüsusi qəddarlıqla - diri-diri yandırılaraq, başının dərisi soyularaq, boynu vurularaq, gözləri çıxarılaraq, hamilə qadınların isə qarın boşluğuna süngü ilə vurularaq öldürüldü.

Hər il 26 fevral tarixində Bakıda Xocalı prospektində yerləşən "Ana harayı" abidə kompleksinin qarşısında Xocalı soyqırımı şəhidlərinin əziz xatirəsi yad edilir.

Hər il park xiyaban ərazisində Xocalı soyqırımının ildönümü ilə əlaqədar olaraq hazırlıq işləri görülür.

Xocalı soyqırımı ilə bağlı "Ana harayı" abidəsinin qarşısında görülən işlərlə bağlı SİA olaraq Xətai rayon İcra Hakimiyyətinin ictimai-siyasi, humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri Pənah İmanovun fikirlərini öyrənməyə çalışdıq: "Məlum olduğu kimi Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümünü qeyd edirik. Bildiyimiz kimi cənab Prezidentin Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə bağlı sərəncamı var. Əlbəttə ki, bir müddət əvvəl Xocalı prospektində yerləşən "Ana harayı" abidə kompleksi və həmin kompleksin yerləşdirdiyi park xiyabanda hazırlıq işlərinə başlamışıq. İlk öncə hər şey tam nəzərdən keçirilib.

Bu hazırlıq işi çərçivəsində əsasən işıq dirəkləri, oturacaqlar, güllüklər yenidən rənglənib. Ən əsası isə 50 mindən artıq mövsümi gül və dekorativ kollar əkilib. Hazırda binaların hasarlarının üzərinə Xocalı ilə əlaqədar panellər vurulur. Demək olar ki, görülən işlər yekunlaşıb. Abidə kompleksi və park xiyaban hər kəsə açıqdır".

Park xiyabanda "Ana harayı" abidə kompleksinə gələnlərin də fikirlərini öyrəndik:

Şəhər sakini Təranə Bayramova: "Mən Xocalıda böyüyüb, boya-başa çatmışam. Xocalı soyqırımında bir çox qohumlarımı itirmişəm. Demək olar ki, hamısı şəhid olub.

Ardı Səh. 13

Xocalı soyqırımı ilə bağlı hazırlıq prosesi

NECƏ HƏYATA KEÇİRİLİR?

Əvvəli səh. 12

Xocalı soyqırımında qardaşımı ermənilər əsir götürdü. Qardaşım 27 gün o vəhşilərə əsir düşdü. Qardaşım daha sonra onlardan canını qurtara bilsə də, o əsirlikdən qayıdanda tanınmaz halda idi. Xocalıda demək olar ki, hər kəs bir-biri ilə qohum idi. Bizim çox itkimiz olub. Qohumlarımdan bir neçəsindən hələ də bir xəbər yoxdur. Biz Xocalını unuda bilmərik. Çünki Xocalı unudulası bir hadisə deyil. Xocalı soyqırımı bizim daim yaddaşımızda, ürəyimizdə qalacaq. Mən və ailəm hər il 26 fevral tarixində Xocalı soyqırımını, Xocalı şəhidlərini yad edirik”.

Şəhər sakini Natiq Mustafayev: ”30 il bundan öncə Xocalı sakinləri misli görünməmiş soyqırıma məruz qalmışdı. Orada

qadın, uşaq, qoca demədən amansızcasına işgəncə vermiş və şəhid etmişdilər. Bu gün 30 il keçməsinə baxmayaraq biz bu hadisələri unutmamamışıq. Bizə qarşı törədilmiş bu soyqrımı bütün dünyaya çatdırmalıyıq. Həmçinin bu istiqamətdə gənclərimizi maarifləndirməliyik. Azərbaycan tarixində Xocalı soyqırımı kimi dəhşətli faciəni görməmişik. Bütün dünya bizə qarşı törədilən bu faciəni görməli və qarşı tərəfə reaksiya bildirməlidir”.

Şəhər sakini Nübar Çıraqova: ”O gecə çox dəhşətli bir gecə idi. Bir çoxları Xocalı soyqırımını görməsə də, təsəvvür edir.

Amma ki, həmin faciəni öz gözləri ilə gördülər. Həmin gecəni yadma salanda qanım donur. Mənim neçə neçə əzizim, qohumum Xocalıda şəhid oldular. Həmin gecə anaların, bacıların naləsi bütün Xocalını götürmüşdü. Allah bizə o günləri birdaha yaşatmasın”.

Şəhər sakini Orxan Paşa İbadov: ”Xocalı faciəsi tariximizin ən qanlı səhifə-

lərindən biridir. Xocalı soyqırımında qohumlarımın bəziləri şəhid oldu, bəziləri isə yaralı idilər. Xocalı soyqırımından sağ çıxan qohumlarım o barədə hələ də bu gün danışa bilmirlər. Xocalı faciəsi bizim ürəyimizdə daim yaşayacaq. Biz bu hadisələri heç vaxt unutmayacağıq”.

Şəhər sakini Gülnar Abdullayeva: ”Xocalı bizim ən yaralı yerimizdir. Bu soyqırımı biz unutmamalı, əksinə gənc nəsil arasında maarifləndirmə işləri aparmalıyıq. Mən coğrafiya müəllimiyəm. Hər il şagirdlərimi ”Ana harayı” abidəsinin qarşısına gətirirəm. Onları Xocalı soyqırımı və həmin gecə baş vermiş hadisələr barəsində məlumatlandırıram. Həmin soyqırımda şəhid olanlara Allahdan rəhmət, ailələrinə isə rəhmət diləyirəm”.

Şəhər sakini İlhamə Əliyeva: ”Kəlbəcər rayonu 33 nömrəli tam orta məktəbin müəlliməsiyəm. Bu gün biz buraya Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə bağlı ziyarətə gəlmişik. Xocalı faciəsi hər bir azər-

baycanlının ürəyində qapanmayan yara kimi qalıb. Biz Xocalı soyqırımını heç vaxt unutmayacağıq”.

Arzu Qurbanzadə

Moskva Bəyannaməsi Ermənistanda REZONANS DOĞURUB

Azərbaycan və Rusiya arasında imzalanan, hər iki ölkənin Prezidentlərinin imzası ilə təsdiq edilən Moskva Bəyannaməsindən sonra işğalçı Ermənistanda bir çoxlarının yuxusu ərşə çəkilib. Hər zaman Rusiyaya arxalanan, bu ölkədən kömək uman, hətta Rusiyanın onlara kömək etməyə borclu olduğunu belə həyasızlıqla iddia edən ermənilərin artıq bu sənədin imzalanmasından sonra kürkünə birə düşüb. İndi ermənilər yaxşı başa düşürlər ki, Azərbaycan və Rusiya arasında müttəfiqlik münasibətləri rəsmi səviyyədə təsdiq edildi, ölkələrin üzərində artıq elə rəsmi şəkildə də öhdəliklər var və ermənilərin bundan sonra vay-şüvən, qara-qışqırıq qoparmaları, yalvarmaları, əldən-ayaqdan getmələri də işə yarayan deyil.

İşğalçı ölkənin mətbuat səhifələrində yayımlanan məlumatlardan, şərhlərdən, siyasətçilərin belə rəylərindən bəlli olur ki, ermənilər böyük ruh düşkünlüyü işərisindədirlər. Açıq-aşkar şəkildə hiss olunur ki, ermənilər bədbin düşüncələrə qərq olub, ümidsizlik içərisindədirlər. Ermənistanda belə bir fikir formalaşıb ki, onlar bu şən həyatda, şənlik içərisində olan dünyada yad adamlardırlar. Onlar, ermənilər artıq etiraf belə edirlər ki, tam təcrid olunmuş haldadırlar və bunun əksini düşünmək, yaxud da iddia etmək, ermənilərin özlərini aldatmaları deməkdir. Belə görünür ki, bu zamana qədər, eləcə də məğubiyyət acısından sonra Rusiyaya təskinlik kimi baxanların son ümidləri də puça çevrilib və ermənilər artıq məsələnin nə yerdə olduğunu, özlərinin isə hansı hala düşdüyünü anlayıblar. Hətta qorxuya da düşüblər və yalnız bu mənada haqlı ola bilərlər, çünki Rusiya olmadan onların mövcudluğu sual altındadır və buna görə hətta daha çox qorxmalıdırlar.

"Xain xoflu olar", zərb məsələində deyildiyindən bəlli olduğu kimi, ermənilər indi çox xofludurlar və rusları xəyanətdə ittiham edirlər. Düzdür, bu ittihamlarını hansı əsasa edirlər, nəyə əsaslanaraq edirlər və onları müdafiə etməkdə niyə rusları borclu hesab edirlər bəlli deyil, məntiqli də ola bilməz, amma hər bir halda ermənilərin indi xoflu olduqları göz önündədir. Təbii ki, utanmazlıqla, həyasızlıqla hər kəsi, hamını özlərinə borclu hesab edən ermənilər bu vəziyyətdən utanmırlar da. Mənasız iddialarının özlərindən daha gülünc səsləndiyindən də çəkinmirlər və deyəsən belə çəkinmək kimi bir fikirdə

də olmayıblar. Təcrid olunduqlarını düşünənlər, belə qənaətdə olanlar isə çox qorxuya düşüblər. Bax elə məhz erməniləri yandırıb-yaxan da budur və terrorçuluq, işğalçılıq siyasəti yürüdənlər özlərini tamamilə tək, tənha sayırlar. Bu yanaşmada isə hər kəs haqlıdır, çünki, işğalçılar üçün artıq sığınacaq, daldalanacaq yer də qalmayıb və erməni simasızlığının hədsiz olduğu hamıya bəllidir. Xüsusən də ermənilərin hansı üzə, daha doğrusu, üzsüzlüyə sahib olduqları barədə rusların son doğru qənaətə gəlmələri işğalçıları tamamilə ümidsiz edib.

İndi ermənilərin, Moskva Bəyannaməsi barədə danışarkən bunu, hüquqi cəhətdən rəsmləşdirilmiş xəyanət adlandırmaları onların nə dərəcəsə qıcıqlandığını tam aydın şəkildə göstərir. Çünki, ermənilər yaxşıca başa düşürlər ki, Moskva Bəyannaməsi tezliklə separatçıların sonunu gətirəcək. Yaxşı anlayırlar ki, artıq Azərbaycan istənilən anda antiterror əməliyyatına başlaya bilər və bu artıq erməni separatizminin sonu deməkdir. Çox gözəl bilirlər ki, 43 maddəlik Bəyannamə ümumilikdə Azərbaycan üçün məqbuldur və Ermənistanın destruktiv siyasətini zəifləmək üçün bu sənəddə konkret bəndlər var.

Doğrudur, rəsmi Moskva da digər ölkələr kimi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü hər zaman tanıyıb, lakin 44 günlük müharibə sonrası dəyişən siyasi reallıqlar fonunda bunu bu bəyanatla bir daha təsdiqlədi. Yəni, Azərbaycanın 44 günlük müharibə nəticəsində işğaldan azad etdiyi torpaqların bizə məxsus olduğunu, bu torpaqlarda Azərbaycanın hüquqlarının keçərli olduğunu Rusiya bu sənədlə bir daha təsdiqləmiş oldu. Bir sözlə, Rusiya faktiki olaraq bir daha Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünün toxunulmazlığını təsdiq etdi. Digər tərəfdən bu həm də o deməkdir ki, rəsmi Bakı Xankəndidəki separatçı-terrorçu rejimin zərərsizləşdirilməsi məsələsinin Azərbaycanın daxili məsələsi olduğu faktını Rusiya qəbul edir. Yəni, sənəddə qeyd olunduğu, razılaşdırıldığı kimi, əgər tərəflər bir-birinin işlərinə qarışmayacaqsa, deməli rəsmi Bakının Xankəndidə antiteror əməliyyatı keçirməsi və ya separatçıların "lideri" Araik Arutunyanın həbs edilməsi qərarına Rusiya etiraz etməməlidir. Bu isə təkcə Araikin özü üçün deyil, bütövlükdə erməni separatçıları üçün çox qorxunc proqnozdur. Elə buna görə də artıq Moskva Bəyannaməsi Ermənistanda elə bir rezonans doğurub ki, bunu təsvir belə etmək mümkün deyil. Bəyannamədən sonra ermənilərin nə ilə üzləşəcəkləri hamıdan çox özlərinə bəllidir. Elə bu səbəbdən də sənədin imzalanmasına görə ermənilər rusları xəyanətdə ittiham edirlər və Moskva Bəyannaməsini hüquqi cəhətdən rəsmiləşdirilmiş xəyanət adlandırırlar. Təbii ki, sənəd barədə ermənilər tərəfindən bu şəkildə fikir bildirilməsi onların nə dərəcədə qıcıqlandığını təsdiqləyir. Təsdiqləyir ki, Bəyannamədən sonra ermənilərin yuxusu ərşə çəkilib, kürklərinə də birə düşüb.

İnam Hacıyev

Poçt qutusundan sayğac qutularına

FELYETON

Çox düşündüm, çox daşındım, "bu insanların dərd-sərini ta kimə deyək ki, bəlkə nəticəsi olar",- deyə çox fikirləşdim. Allah sənə rəhmət eləsin, Noruzəli, yadıma sən düşdün. Nə az, nə çox, bir əsrdən xeyli də əvvəl ağanın məktubunu poçt qutusuna salıb son aqibətini gözləyəndə başına öz əlinlə açdığın oyunları xatırladım. Sən sadə bir kəndli idin, avam idin, o zamanlar məktəb, filan çox az idi. Haradan bilərdin ki, məktubu poçta salıb, ta gözləmirlər, çıxıb gedirlər. Getdin məktubları götürən poçt əməkdaşını döydün, aparıb səni neçə ay dustaq saxladılar. Halından əhval tutanda səni qınayanlar az olmadı. Ta demədilər ki, bu yazıq kişi kəndli adam olub. İndi qulaq as, gör səni qınayanlar bir

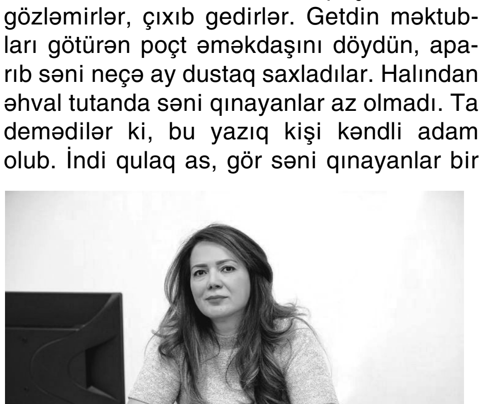

Mətanət MƏMMƏDOVA
Əməkdar jurnalist

əsr sonra hansı dərdə mübtəla olublar. Nə ucqar rayonlardan, nə də ucqar kəndlərdən danışıram, paytaxtda- Bakı şəhərinin Xətai rayonunda, Xətai metrosunun lap yaxınlığında, Bakı Əyləncə Mərkəzi ilə üzbəüz "SAHİL-D" kompaniyasına məxsus 24 mərtəbəli 4 binanın 15 sakinindən söhbət açıram. Onların mənzillərinə çox yalvar-yapışdan sonra qaz sayğacı qoyublar. Sən bir gün oturdun poçt qutusunun yanında, amma bu sakinlər aylardır, sayğac qutularının yanında oturub gözləyirlər ki, sayğaclardan nə vaxt təbii qaz axıb evlərini qızdıracaq ki, onlar mənzillərinə köçə bilsinlər. Sual verərsən ki, niyə bəs o qədər böyük binada məhz 15 mənzil? Mən cavab verim, sən dinlə. Haradasa 2-3 il olar ki, bu binalar qazlaşdırılıb. Necə qazlaşdırılıb? İnsanlar 8-9 ay süründürüləndən sonra. Sözügedən bu 15 nəfər mənzil sahibi də həmin vaxt paytaxtdan kənarda yaşayanlar olublar. Ötən ilin oktyabrında da bu sakinlərin xeyli get-gəlindən, yalvar-yapışından sonra evlərinə sayğac qoyublar və o gedən gediblər. Həmin 15 sakinin ta açmadığı qapı, üz tutmadığı ünvan qalmayıb. "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi ilə Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Sənayedə İşlərin Təhlükəsiz Görülməsi və Dağ-mədən Nəzarəti Dövlət Agentliyi arasında qalan insanlar oktyabrı, noyabrı, dekabrı yola salıb ümidləniblər ki, bəlkə aid qurumlar insafa gəlib yeni ili bu sakinlərə yeni mənzillərində qarşılamağı nəsib edərlər. Bu da arzu olaraq qalıb, yanvar da ötüb. Budur, fevral da başa çatır, hələ də sakinlər sükuta qərq olmuş sayğaclara baxır, baxır, nə vaxtsa qulaqlarına bir səs gəlməsini Allahdan arzu edirlər. Çünki getmədikləri ünvan daha qalmayıb.

Sən Noruzəli, XX əsrdə işini bircə gündə həll etdin, lakin bu 15 nəfər aylardır hələ bir iş görə bilməyiblər. Gör bir oktyabrdan nə qədər vaxt keçib, neçə iş günü keçib. Hansı ki, bir qurumda vətəndaşın şikayətinə, tələbinə qanunvericiliyə əsasən müəyyən olunmuş vaxt ərzində baxılmalıdır. Ay qardaş, XXI əsrdə bəzi qurumlar var ki, gözləyir həmin o günlər tamam olur, sonrakı günlərdən başlayırlar masa üzərində rəngi saralan sənədlə tanış olmağa. O da ki, şikayət şikayət ardınca olanda.

Allah sənə rəhmət eləsin, Noruzəli, bu 15 nəfərin səninlə oxşar bir cəhədi var: sən poçt qutusuna, onlar da qaz sayğaclarına baxa-baxa qalıblar. Bax elə buna görə də üzümü sənə tutub soruşuram, ay ağsaqqal, bu insanlara məsləhətin nədir, onlar ta kimə müraciət etsinlər, ta hara üz tutsunlar? Bəlkə sən bir yol göstərəsən. Düzdür, sən cahil idin, bilmədən poçt əməkdaşına qarşı kobudluq etdin. Axı bu insanların əksəriyyəti ziyalıdır, qanunları da, qanunvericiliyi də yaxşı bilirlər. Onlar əsla kobudluq da etməzlər, əksinə hüquqlarını pozmaqla onlara qarşı kobudluq edilir. Lakin XXI əsrin nett, qaz ölkəsinin sakinlərinin bu qaz problemi sənin əsrinin problemləri ilə eyniyyət təşkil edir. Doğrusu heç xəyalımızdan keçməzdi ki, poçt qutusu ilə sayğac qutuları əsrdən artıq belə bir yol birləşdirəcək, o gözləmələr davam edəcək. Sən gəzləməkdə mahirsən, Noruzəli, bir məsləhət ver, bu insanlar Novruza qədər də gözləsinlər, yoxsa...

"Müharibə dayanmasa bunun nəticələri çox ağır olacaq"

"Rusiya ilə Ukrayna arasında münaqişə davam edir. Ukrayna öz ərazilərini qorumaq istəyir". Bu fikirləri SiA-ya açıqlamasında politoloq Qabil Hüseynli bildirib. Onun sözlərinə görə, Rusiya işğalçılıq siyasətini davam etdirir: "Ukrayna dövləti və prezidenti Zelenski Rusiyaya qarşı dirənir, mübarizəni davam etdirir. Putin istəyir ki, əraziləri işğal etsin. Ukrayna Rusiyanın hərbi tərəyyarələrini vurub. Hal-hazırda iki dövlət arasında müharibə gedir. Rusiya istədiyini əldə etməyənə qədər dayanmağı fikirləşmir. Rusiyanın çox güclü radar sistemi var. Ukrayna Rusiya istiqamətinə raketlər atsa da Rusiyanın radar sistemi bunu dərhal müəyyən edir və qarşısını alır. Ona görə də Ukrayna hələ də Rusiyanın içərisinə daxil ola bilmir. Müharibə dayanmasa bunun nəticələri çox ağır olacaq. Ukrayna da öz torpaqlatını itirmək istəmir. Xarkov istiqamətlərində də vəziyyət gərgindir. Rusiya həmin istiqamətlərə ağır texnika və yüngül silahlarla hücum edib. G7, yəni dünyanın 7 böyük ölkəsi bu müharibənin dayandırılması üçün müzakirələr aparmaq üçün görüşəcəklər".

Abutel İlhamqızı

İNSANLIĞIN ÖL(DÜRÜL)DÜYÜ GÜN

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Gənc nəslin milli mənlik şüurunun inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik hisslərinin tərbiyəsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

26 fevral. Bu tarix heç bir sözün ifadə edə bilmədiyi faciəyə şahidlik edən gündür. Bu tarix bəşəriyyətin zamanın sonunadək ən böyük utanc duyacağı dəhşətlərin, foto və video lentlərini görənlərin baş verdiyinə inanmaq istəmədiyi faciənin tarixin yaddaşına qara hərflərlə yazdığı bir gündür. Bu tarix insanlığın tamamilə öldüyü gündür. Və nəhayət, bu tarix 1988-ci ildən başlamış Ermənistan-Azərbaycan müharibəsi zamanı baş vermiş ən müdhiş, ən faciəvi, tarixdə analoqu olmayan hadisələrdən birinin - ermənilərin Azərbaycanın Qarabağdakı ən qədim insan məskənlərindən olan Xocalıda törətdiyi Əsrin Soyqırımı günüdür.

Bəşər tarixi çox faciələrə, çox soyqırımlara, çox dəhşətlərə şahidlik edib. XX əsrdə isə yəhudi "holokost"u, Xirosima və Naqasaki faciəsi kimi qanlı qətliamlar insanlığın üz qarasına çevrilib. II Dünya Müharibəsi zamanı baş verən böyük faciələr insanlığın bir daha belə hallara şahidlik etməməsi üçün kiyafət qədər böyük nümunələr yaratmışdı.

XX əsrin sonunda isə soyqırımların təkrar olunacağına heç kim inanmazdı. Lakin genetik erməni xəstəliyi tibb elmində və beynəlxalq siyasi sistemdə rəsmən qeydə alınmadığı və tədqiq edilmədiyi üçün daha bir dəhşətli soyqırımın baş tutmaması üçün heç bir maneə yox idi...

Terrorizm və vandalizmin ən böyük nümunəsi

Azərbaycan xalqı son 200 il ərzində onlarla dəfə erməni millətçi-şovinistlərinin davamlı olaraq etnik təmizləmə, soyqırım siyasətinə məruz qalıb, öz tarixi torpaqlarından qovulub, qaçqına, məcburi köçkünə çevrilib və ermənilər tərəfindən kütləvi qırğınlara düçar olub. 1988-ci ildən Qarabağ ətrafında başlayan hadisələr daha yüz minlərlə azərbaycanlının öz tarixi torpaqlarından didərgin düşməsi ilə nəticələnib. Nəticədə erməni təcavüzü 1 milyon qaçqın və köçkünü öz doğma torpaqlarından didərgin salıb.

...1992-ci ildə Ermənistan ordusu Xocalı şəhərində tarixdə misli olmayan dəhşətli soyqırım aktı həyata keçirdilər. XX əsrin sonunda baş vermiş bu qətliam təkcə Azərbaycan xalqına deyil, bütün insanlığa, bəşəriyyətə qarşı yönəlmiş ən ağır cinayətlərdən biridir.

Xocalı Xankəndi şəhərindən 14 km şimal-şərqdə yerləşirdi. 1992-ci ilin qanlı faciəsinə kimi Xocalıda 7 min əhali yaşayırdı. Məlum hadisələr dövründə Ermənistandan, qonşu Xankəndidən ermənilər tərəfindən didərgin salınmış xeyli azərbaycanlı və 1989-cu ildə Fərqanədən qovulmuş Axısxa türkləri də burada məskunlaşmışdılar.

1992-ci il fevralın 25-dən 26-a keçən gecə erməni silahlı dəstələri silahsız və köməksiz Xocalı şəhərinə hücum etdilər. Dörd tərəfdən erməni terrorçu dəstələri tərəfindən əhatə olunan şəhər artilleriya və ağır hərbi texnikadan güclü və fasiləsiz atəşə tutuldu. Az bir vaxt ərzində şəhərdə böyük miqyaslı yanğınlar baş verdi, şəhər tamamilə alova büründü.

Fevralın 26-sı səhər saat 5-ə kimi şəhər erməni işğalçıları tərəfindən zəbt edildi. Bəşəriyyətin ən qədim yaşayış məskənlərindən olan Xocalı bir gecənin içərisində yerlə yeksan edildi. Qanlı qırğından sağ qalan əhali dağlara, meşələrə qaçdı. Dinc əhalini təqib edən silahlı erməni terrorçuları onları güllələyir, ələ keçənlərə amansız işgəncələrlə divan tuturdular. Soyuq, qarlı fevral gecəsində minlərlə dinc sakin girov götürüldü. Erməni terrorçularından yayınıb meşələrə, dağlara qaçan insanların çoxu soyuqdan, şaxtadan məhv oldular. Xocalı şəhəri isə yer üzündən silindi.

Soqırım aktı zamanı baş verən əsas hadisələrdən biri də vəhşi erməni terorçularının buradakı qiymətləri tarixi-mədəni və təbiət abidələrini məhv etməsi, bununla da bütün bəşəriyyətə qarşı bağışlanılmaz cinayət törətməsidir. Tarixdə baş vermiş müharibələr zamanı qaliblər işğal etdikləri ərazilərdə heç vaxt mülki əhalini öldürmür, maddi-mədəniyyət abidələrini dağıtmırdılar. Erməni faşistləri isə, həm mülki əhalini- qocaları, körpələri, qadınları vəhşi işgəncələrlə qətlə yetirib, həm də bəşəriyyətin ən qədim abidələrini dağıdıblar.

Tarixin ən böyük vəhşiliyi

Xocalı soyqırımının nəticələri çox dəhşətli idi. Rəqəmlər belə prosesin miqyasını və həyata keçirilmə formasını ifadə etmək acizdir. Cinayətkar erməni qoşunlarının vəhşiliyi nəticəsində Xocalı əhalisindən 613 nəfər həlak olub. Həlak olanların cins və yaş tərkibi adamı dəhşətə gətirir- 63 nəfər uşaq, 106 nəfər qadın, 70 nəfər qoca. 8 ailə tamamilə məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini, 130 uşaq valideynlərindən birini itirib. 487 nəfər şikəst olub, onların 76 nəfəri uşaq idi. 150 nəfər isə itkin düşüb.1275 nəfər dinc sakin- qocalar, uşaqlar, qadınlar əsir götürülərək ağlasığmaz işgəncələrə, təhqir və həqarətlərinə məruz qalıb.

Xocalı soyırımı zamanı şəhər əhalisinin bir hissəsi zorakılıqdan qaçıb qurtarmaq istəyərkən öncədən düzəldilmiş pusqularda qətlə yetirilib. Rusiyanın "Memorial" hüquq-müdafiə mərkəzinin məlumatına əsasən, 4 gün ərzində Ağdama Xocalıda qətlə yetirilmiş 200 azərbaycanlının meyiti gətirilib, onlarla meyitin təhqirə məruz qalması faktı aşkar edilib.

Bu cinayətdə 56 nəfər xüsusi qəddarlıqla və amansızlıqla qətlə yetirilib. Onlar diri-diri yandırılıb, başları kəsilib, üzlərinin dərisi soyulub, körpə uşaqların gözləri çıxarılıb, süngü ilə hamilə qadınların qarınları yarılıb. Ermənilər hətta meyitləri də təhqir ediblər. Hüquq-müdafiə mərkəzi diri adamın baş dərisinin soyulması faktını da qeydə alıb. Xocalı soyqırımının epizodları insanı dəhşətə gətirir. Girov götürülmüş Xocalı sakinlərindən bəziləri erməni hərbçilərinin tələb etdiyi "bu yerlər böyük Ermənistanın bir hissəsidir" sözlərini dilinə gətirmədiklərinə görə diri-diri yandırıldı. Xocalı sakinləri deyirdilər ki, onlarla Azərbaycan və Axısxa türkünün erməni qəbirinin üzərində başını kəsiblər. Onlarla azərbaycanlının gözlərini çıxarıblar.

Ermənilər sağ qalmış insanlar üzərində bəşər tarixində misli-bərabəri olamayan vəhşi işgəncələr həyata keçiriblər. Onların başının dərisini soyub, başlarını və bədəninin digər orqanlarını kəsib, uşaqların gözlərini çıxarıb, hamilə qadınların qarnını yarıblar.

Xocalı soyqırımı zamanı həyata keçirilmiş vəhşiliklər haqda Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanlarının arxivlərində və mətbuatda yer almış yüzlərlə materal var. Xocalı soyqırımı Xatın, Xirosima, Naqasaki və Sonqmi kimi dəhşətli faciələrlə bir sırada dayanır. Lakin soyqırımının dəhşəti təkcə qurbanlarının sayı ilə yox, həm də həyata keçirilmə üsulları ilə ölçülür. Xocalıda baş verənlər ağlasığmaz, inanılmaz və dəhşətlidir. Təbii ki, cinayəti həyata keçirənlər insan olduğu halda

Niyə Xocalı?

Ermənilərin belə bir dəhşətli soyqırımı həyata keçirmək üçün niyə Xocalı şəhərini hədəfə aldıqlarını necə izah etmək olar? Burada fikrimizcə, 3 əsas səbəb var idi. Bu, bir tərəfdən Qarabağın dağlıq hissəsində azərbaycanlılardan ibarət olan, strateji önəm daşıyan şəhəri aradan qaldırmaq idisə, digər tərəfdən ümumiyyətlə Xocalını yer üzündən birdəfəlik silərək Azərbaycan xalqının gözünü qorxutmaq idi. Sonuncu səbəb isə, Azərbaycan xalqının çox minillər öncədən burada məskunlaşdıqlarını sübut edən Xocalı mədəniyyətini məhv etmək idi.

Xocalı elə bir yaşayış məskəni idi ki, o, Azərbaycan tarixinin qədim dövrlərindən müasir dövrə qədər tarix və mədəniyyət ənənələrini özündə əks etdirirdi. Bəşəriyyətin ən qiymətli irsinə məxsus bu xüsusi mədəniyyət tarixə Xocalı-Gədəbəy mədəniyyəti kimi düşüb. Xocalının kromlexləri, dolmenləri, siklopları, kurqanları və digər abidələri, həmçinin müxtəlif növ məişət əşyaları insan cəmiyyətinin inkişaf dinamikasını özündə əks etdirən maddi mədəniyyət nümunələridir.

Erməni işğalından sonra bütün bu maddi mədəniyyət abidələrinin məhv edilməsi və dünyanın ən qədim məzarlıqlarından sayılan Xocalı qəbiristanlığının texnika vasitəsiylə darmadağın edilməsi erməni vandalizminin bariz nümunəsi olmaqla yanaşı dünya mədəniyyətinə, bəşər sivilizasiyasına qarşı ən böyük cinayətdir.

Bütün bunlar Ermənistanın Cenevrə konvesiyasının protokollarını pozaraq, müharibə qaydalarına zidd olaraq dinc sakinlərə qarşı xüsusi amansızlıqla həyata keçirilən soyqırım olduğunu təsdiqləyir. Xocalı soyqırımının xüsusi amansızlıqla törədilməsi rus, ingilis, fransız, gürcü, alman, amerikalı və digər ölkələrin vətəndaşı olan jurnalist və publisistləri dəhşətə gətirmişdi.

Xocalı qaçqınlarının BMT, Aİ və ATƏT-ə müraciətində deyilir: "...Sizdən xahiş edirik, erməni hərbi təcavüzü nəticəsində bizim başımıza gələn bəlaya laqeyd qalmayasınız. Biz inanırıq ki, dünyanın BMT, Aİ və ATƏT kimi nüfuzlu beynəlxalq təşkilatları, sülhsevər ölkələri Ermənistan kimi dövlətin belə təcavüzkarlığına və özbaşınalığına qarşı tədbir görəcəklər.

Dünyada qəbul olunmuş beynəlxalq konvensiyalar, ümumbəşəri qanunlar Xocalı faciəsi kimi soyqırımları pisləyir, yolverilməz olduğunu bildirirlər. Azərbaycan xalqı 1948-ci il 9 dekabr "Soyqırım cinayətinin xəbərdarlıq edilməsi və cəzalandırılması" konvensiyasını rəhbər tutaraq, Ermənistan Respublikasına qarşı BMT-nin Beynəlxalq məhkəməsində iddia qaldırmaq üçün bütün hüquqi əsaslara malikdir.

Dünya bilməlidir ki, bu cinayət, təkcə Azərbaycan xalqına qarşı deyil, həm də bütün sivilizasiyalı dünyaya, bəşəriyyətə qarşı yönəldilib. Ermənistanda mühüm dövlət postları tutan Serj Sarkisyan, Robert Koçaryan və digərləri baş vermiş soyqırımın günahkarları kimi beynəlxalq məhkəmə qarşısında cavab verməlidir. Cinayət cəzasız qalmamalıdır. Ermənistanın hərbi-siyasi təcavüzü dünya ictimaiyyəti tərəfindən ittiham edilməlidir. Beynəlxalq təşkilatlar, dünya dövlətlərinin parlamentləri Ermənistan Respublikasının Azərbaycan torpaqlarında törətdiyi hərbi cinayətə- Xocalı soyqırımına, əsl soyqırım hadisəsi kimi beynəlxalq siyasi-hüquqi qiymət verməlidirlər".

Sonda təəssüflə qeyd etməliyik ki, Xocalı soyqırımının müəllifləri hələ də öz layiqli cəzalarını almayıblar. Beynəlxalq aləmdə ikili standartlar hələ də davam edir. 2020-ci ilin payızında ordumuz işğal olunmuş torpaqlarımızı azad edəndə öldürülən düşmən hərbçilərinin arasında Xocalı soyqırımında iştirak edən terrorçular da var idi. Ermənilərdən fərqli olaraq bizim ordumuz imkanı olduğu halda mülki əhalini öldürmədi. Xocalının qisası mülki insanlardan deyil, silahlı erməni terrorçularından alındı. Gec, ya tez bütün cinayətlər cəzasına çatır. İlahi ədalət budur.

Elçin Bayramlı

SON SƏHİFƏ

SƏS

25 fevral
2022-ci il

Ronaldo: “Madridə qayıtmaq həmişə xoşdur”

”Mançester Yunayted”in hücumçusu Kriştiano Ronaldo Çempionlar Liqasının 1/8 final mərhələsinin ”Atletiko” ilə səfər oyunundan (1:1) sonra ”İnstaqram” hesabından paylaşım edib. Qol.az xəbər verir ki, o, Madrid səfəri ilə bağlı yazıb: ”Dünyada ”ev” adlandırmağı öyrəndiyim bir neçə şəhərdən biri olan Madridə qayıtmaq həmişə xoşdur. Böyük emosiyalar, oyunçular və oyun... Bu Çempionlar Liqasıdır! Bütün klub yarışlarının anası!

İndi bizim stadionumuzda bu matçın taleyini həll etmək imkanımız var. Hər kəsə göstərək ki, ”Old Trafford” niyə həmişə ”Xəyallar Teatrı” olub və olacaq. Son olaraq, möhtəşəm azarkeşlərimizə təşəkkür edirəm! Sizin varlığınız bizi daha da gücləndirir və biz birlikdə irəliyə gedəcəyik!”

Bakıda keçmiş məhkum silah satarkən saxlanıldı!

Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin 4-cü Polis Şöbəsinin əməkdaşlarının daxil olmuş əməliyyat məlumatı əsasında həyata keçirdikləri tədbir nəticəsində üzərində qanunsuz olaraq odlu silah-sursat gəzdirən şəxs saxlanılıb.

Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən SİA-ya verilən məlumata görə, bölməyə paytaxt sakini, əvvəllər məhkum edilmiş Zeytun Məmmədovda silah olması və 500 manata satmaq istəməsi barədə əməliyyat məlumatı daxil olub. Həmin şəxs odlu silahı satmaq istəyən zaman saxlanılıb. Onun üzərinə baxış keçirilərkən 1 ədəd ”Naqan” markalı atəş üçün yararlı tapança aşkar edilərək götürülüb. Zeytun Məmmədov odlu silahı bir müddət əvvəl əldə etdiyini, lakin polisə təhvil verməyərək özündə saxladığını bildirib.

4-cü Polis Şöbəsində toplanan materiallar araşdırılmaların davam etdirilməsi üçün Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin İstintaq Şöbəsinə göndərilib. Zeytun Məmmədov barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib, istintaq tədbirləri davam edirilir.

Sərvəti 165 milyon dollardır

ABŞ aktrisası Skarlett Cohansson dəriyə qulluq brendi təsis edib. SİA xarici mətbuata istinadən xəbər verir ki, aktrisa sosial şəbəkədə ”təmiz və əlçatan gözəllik” vəd edən ”The Outset” brendini elan edib.

Cessika Alba, Lady Gaga, Drev Barrymore, Jennifer Lopez kimi kosmetika sənayesinə üz tutan aktyorlara qoşuldu. Müğənni Rihanna və ekran ulduzu Kim Kardaşyan dəriyə qulluq brendi quraraq milyarder olublar. İki uşaq anası olan Yohanssonun sərvəti 165 milyon dollardır.

Ayşən Vəli

Hamiləlikdə qarının bilinməsi qadının bədən quruluşundan asılıdır

”Əsaslı mənbələrdə yazılana görə, orqanizmdən asılı olaraq 19-cü həftədə hamilə qadınlarda uşağın ana bətnindəki hərəkətləri hiss edilir. Lakin bu fərqli də ola bilər. Yəni elə xanımlar var ki, onlarda hissiyyat daha tez, 16-17-18-ci həftələrdə ola bilər”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında cərrah, mama-ginekoloq Ləman Əliyeva deyib. Onun sözlərinə görə, bəzi hamilələrdə isə bu hissiyyat 20-21-ci həftələrdə ola bilər: ”Bunların hamısı normal hallarıdır. Bu, insanın hissiyyat qabiliyyətindən asılı olaraq dəyişir”.

Həkim sözlərinə belə davam edib: ”Hamiləlikdə qarının bilinməsi isə qadının bədən quruluşundan asılıdır. Ucaboylu xanımlarda qarın daha gec, alçaqboylu xanımlarda isə daha tez bəlli olur. Bir sözlə, 3 ayına kimi çox bəlli olmur. 3 aydan sonra isə yavaş-yavaş qarın bəlli olur”.

“Nar”ın əsas prioriteti müştəriləri keyfiyyətli xidmətlə təmin etməkdir

“Müştərilərlə ünsiyyətdə olduğumuz hər yerdə - mağazalarımızda, rəqəmsal tətbiqdə və sosial media platformalarında onlara keyfiyyətli xidmət göstərməliyik”. Bunu ”Azerfon”un Baş icraçı direktoru Qunnar Panke ARB telekanalına müsahibəsində bildirib. Onun sözlərinə görə, son 3 il ərzində müştəri məmnuniyyəti indeksinə görə ”Nar”ın lider olması, eyni zamanda bütün göstəricilər və müştərilərdən gələn rəylər onun doğru yolda addımladığını sübut edir.

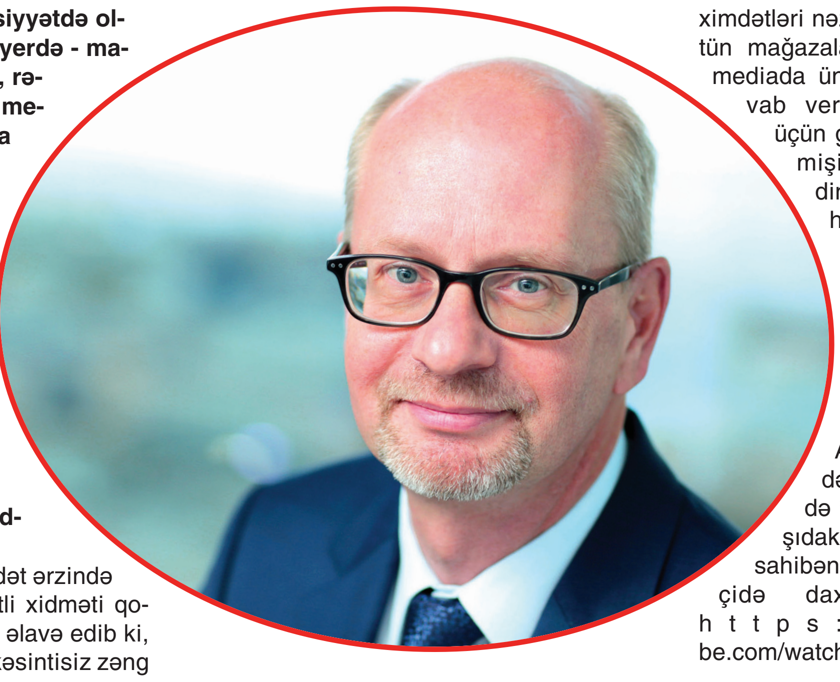

Mobil operatorun uzun müddət ərzində müştərilərə göstərdiyi keyfiyyətli xidməti qoruduğunu deyən Qunnar Panke əlavə edib ki, burada yüksək sürətli internet, kəsintisiz zəng ximdətləri nəzərdə tutulur: ”Nar” ölkədəki bütün mağazalarını yeniləməkdədir və sosial mediada ünvanlanan suallara operativ cavab verməkdədir. Biz müştərilərimiz üçün güvənli tərəfdaş olmağı hədəfləmişik. Müştərilərimizi hər zaman dinləyir, problemlərinin ən optimal həll yolunu təqdim edirik. Düşünürəm ki, biz çox uğurlu olsaq da, hələ də gediləcək yolumuz var və bu istiqamətdə daha da inkişaf etməyi planlaşdırırıq”.

Qeyd edək ki, müsahibədə Baş icraçı direktor mobil operatorlar arasındakı rəqabətdən, Azərbaycandakı biznes mühitindən, turizm potensialından, eləcə də ”Nar”ın strategiyasından və qarşıdakı hədəflərindən də danışıb. Müsahibənin tam versiyasına aşağıdakı keçidə daxil olaraq baxmaq olar: https://www.youtube.com/watch?v=dQkc_DbYcTU

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov küçəsi, 66.
Şəhadətnamə:№ 022492
http://www.ses-news.az
http://www.sesqazeti.az
E-mail: ses@sia.az
“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur

Tiraj: 4600